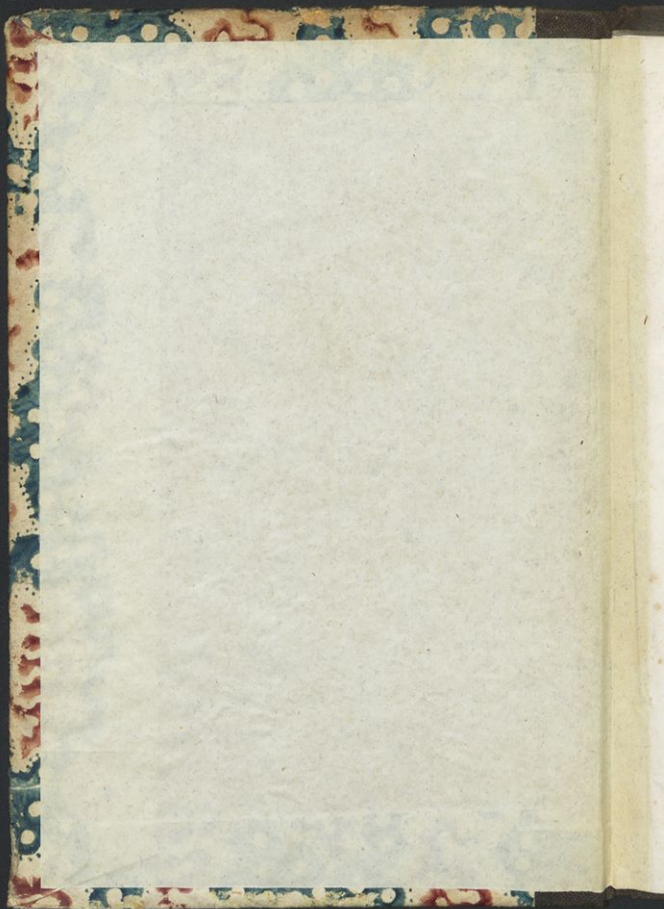

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

138776

BIBLIČNA DOGOĐOVŠTINA

ZA DITCU,

POLAG KNJIGE

ALOJSIJE RODERA

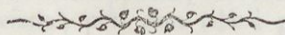

IZDANE, U ILIRSKI JEZIK PREVEDENA.

IZDAJE DRUŽTVO SVETOG STIPANA.

S dopušćenjem uзорitog G. Kardinala i Nad-Biskupa
Ostrogonskog.

U PEŠTI, 1858.

Tiskom J. Beimela i B. Kosme.

138776

BIBLIOTHA

BOGOSLOVSTINA

ZA DITCU

POI. / G. / K. / T. / G. / H. /

ALLOST. / K. / D. / K. / A. /

INDANE. U. H. R. S. E. I. J. E. N. I. P. R. E. D. E. N. A.

138776

Di 1948/1955

IZDAJE DRUŠTVO SVETOG STIPANA.

S doprinosom zaslug G. Karolinale i Nad-Biskupa
Ostrogonskog.

U PESTI 1853.

Tiskom J. Reimela i B. Kosma.

POGLAVJE PERVO. STARI ZAKON.

I. O stvaranju svita.

Šta razumijemo po imenu svita?

Po imenu svita razumijemo nebo, zemlju i sve što na nebu i na zemlji jest.

Odkud je svit?

Svit je Bog stvorio.

Iz čeg je stvorio Bog svit?

Bog je stvorio svit iz ništa.

Koliko je danah stvarao Bog svit?

Bog je stvarao svit šest danah; ne zato kano da Bog nebi bio mogao stvoriti svit u jednom trenutku, nego jer je njegova neizmorna mudrost tako hotila.

Kojim je redom stvorio Bog svit?

Pervi dan stvorio je Bog svitlost; drugi dan tverdinu; treći dan odlučio je vodu od zemlje, koja je taki različite trave i voće ponela; četvrti dan stvorio je sunce, misec i zvizde; peti dan ribe i ptice; šesti dan četveronožne i plazeće zvirine.

Koga je još stvorio Bog šesti dan?

Najposlim stvorio je Bog čovika.

Iz čega i kako je Bog čovika stvorio?

Bog je stvorio iz gnjile tilo, i nadahnuo mu je neumerlu dušu, koja je čovika slična Bogu učinila.

Kako se je zvao prvi čovik?

Prvi čovik zvao se je Adam.

Šta je radio Bog sedmi dan?

Prestao je stvarati nove stvari, blagosovio i posvetio je onaj dan, i nami s tim izgled dao, da i mi radimo šest danah, sedmi pako, koji je nedilja, da počivamo od posla, — i da ovaj dan osobito posvetimo službi božjoj.

Šta se učimo iz događajaja stvaranja svita?

Učimo se da je Bog svemogući, primudri i neizmerno dobri stvoritelj svita. Zato mu se klanjajmo, ljubimo ga, i nemojmo ga uvridjivati s grisi.

II. O raju zemaljskom.

Gdi je Bog postavio prvog čovika?

Bog je postavio prvog čovika u raj zemaljski.

Šta je bio raj zemaljski?

Raj zemaljski bio je jedna prilipa bašča.

Koga je dao Bog Adamu za pomoćnicu?

Bog je dao Adamu za pomoćnicu ženu Evu.

Kako je Bog Evu stvorio?

Bog je pustio na Adama tverdi san, i iz rebra njegovog stvorio je Evu.

Kako je bilo Adamu i Evi u raju zemaljskom?

Adamu i Evi bilo je u raju zemaljskom vrlo dobro. Bog jih je ljubio, oni živše u nevinosti, brez da bi kakvu potrebu ili bol terpili.

III. O Adamovom pristupljenju.

Kakvu zapovid dade Bog Adamu u raju zemaljskom?

Bog dade Adamu ovu zapovid, da može slobodno jisti od svih voćakah raja zemaljskog, samo da nejide od voćke znanja dobra i zla; jer ako se ove voćke okusi, umert će.

Jesu li obderžali naši praroditelji ovu zapovid?

Nisu, djavao pod prilikom zmiје privario je Evui,

ona se je okusila zabranjene voćke, pružila je istu i Adamu, i on je takodjer od iste blagovao. — I tako sagrišiše.

Što je slidilo iz ovog griha?

Po ovom grihu izgubiše naši praroditelji svoju nevinost i milost božju; zatim je iskao Bog razlog ovog pristupljenja njegove zapovidi, i izreče kaštigu verhu zmije, verhu Adama i Eve.

Kako je Bog kaštigovao zmiju?

Da će najpogerdnija biti medju svima životinjama, plazit će poterbužke, i hranit će se prahom od zemlje.

Kako je Evu Bog kaštigovao?

Da će radjati u bolu, i podložna biti mužu.

Kako je Bog Adama kaštigovao?

Da će u znoju tila svoga kruh svoj blagovati, dok se nepovrati u zemlju iz koje uzet biše.

Jesu li ostali u raju zemaljskom?

Nisu ostali, nego jih je Bog prognao iz njega.

Koje utišenje dade Bog našima u grih padnuvšima praroditeljem?

Ovo : da će jedna žena roditi u svoje vrime sina, i on će saterti glavu zmiji, koja je naše praroditelje zavela.

Šta je ovim obećao Bog našima praroditeljem?

Obećao jim je, da će doйти odkupitelj, koji će razrušiti kraljestvo djavolsko i uzdignut kraljestvo božje, to jest : da će odkupiti narod čovičanski.

IV. O Kainu i Abelu.

Koji biahu prvi Adamovi sinovi?

Kain i Abel. Kain biaše poljodilac, Abel pako pastir.

Kako su ova bratja štovala Boga?

Ova bratja prikazaše jednoč Bogu zafalno posve-

tilište. Kain prikaza od ploda zemlje, Abel pako jedno janješce od svoga stada.

Jeli njiovo posvetilište bilo Bogu povoljno?

Jest Abelovo, ali nije Kainovo.

Zašto?

Jer je Abel najbolje janje od svoga stada Bogu prikazao, Kain pako najgorji plod od svoga polja.

Kakva se je strast porodila u serdцу Kainovu, kad je vidio, da je Abel Bogu miliji od sebe?

Serdčba, nenavidnost i zloba.

Koje su bile posledice ovih strastih?

Kain je izazvao pod izlikom priateljstva brata svoga na polje, i ondi ga je ubijo.

Koje biau posledice ovog bezbožnog dila?

Svist je tako mučila Kaina, da nikad nije mirovao, zato se je kao begunac krio u pustinji.

Što se učimo iz Kainova i Abelova primera?

Učimo se : 1-o da služimo Bogu iskrenim serdцем. 2-o Kako nesretan jest čovik koji griši, i koji ima zločestu i nečistu svist.

V. O čudorednom pokvarenju svita.

Kojeg je sina Adam dobio od Boga misto Abela?

Poklonio mu je Bog sina Seta.

Kako se vladaše Set i njegovi potomci?

Set biaše bogobožazan, a tako i njegovi potomci, zato se i zovu božji sinovi.

Jesu li ljudi u ono vrime dugo živili?

Više stotinah godina, pače Matusalem živio je devet sto šestdeset i devet godina.

Kako su se vladali potomci Kainovi?

Kao što je Kain bio brezbožan, tako biahu i njegovi potomci, i radi toga nazvani biše sinovi čovičanski.

Kojim načinom se je svijet ćudoredno pokvario?

Kad su se potomci Setovi i Kainovi uzmnožali, počeli su se medju sobom družiti i ženiti, i po ovom sdruženju pokvariše se i potomci Setovi.

Šta se odatle učimo?

Da od zločestog društva bižimo; jer u zločestom društvu mogu se lahko i pobožni izopačiti.

VI. O obćem potopu.

Šta je odredio Bog učiniti, kad je opazio pakost ljudih?

Kad je opazio Bog pakost ljudih, odredio je ljude i nerazložite živine obćim potopom uništiti.

Jeli ipak tkogod od Boga pomilovan bio?

Jest Noe, jer je on medju opakima ljudima ipak virno Bogu služio.

Šta je zapovidio Bog Noemu?

Da napravi korablju, to jest veliku ladju.

Kad je korablja gotova bila, šta se je onda dogodilo?

Zapovidio je Bog Noemu, da on sa svojom ženom, sa svojima trima sinovi i s njihovima ženama unidje u korablju, i da uzme sa sobom od svake versti životinjah jedno muško i jedno žensko. Kad je Noe sve učinio kako mu je Bog zapovidio, počela je kiša padati, i padala je četrdeset danah i četrdeset noćih brez pristanka.

Jeli koji živ ostao od onih ljudih, koji nisu bili u korablji?

Nije nijedan; voda bo je tako uzrasla, da je najviše gore za petnaest aršina nadvisila.

Kad je voda počela opadati?

Poslim sto petdeset danah, Noemova je korablja onda nasila na jednoj gori u Armenii.

Kako je izišao Noe iz korablje?

Poslim četrdeset danah izpustio je Noe iz korablje gavrana; ali ovaj našavši mertvo tilo, nije se više povratio. Za gavranom izpusti goluba; ali jer golub nije našao suho misto gdi bi stao, opet se je povratio. Kad je sedam danah prošlo, izpustio je drugi put goluba, ovaj se je takodjer povratio, ali sa grancicom maslinskom u kljunu. Treći put kad je izpustio goluba, on se nije više povratio, jer je zemlja već sasvim suha bila. Zatim je i Noe iz korablje izišao.

Kad je izišo Noe iz korablje, šta je onda radio?

Prikazao je Bogu na zahfalnost posvetilište.

Jeli se dopalo Bogu Noemovo posvetilište?

Dopalo se je Bogu Noemovo posvetilište, i obećao je, da neće više kaštigovati svit s potopom. I za uspomenu ovog božjeg obećanja imamo nebesku dugu.

Šta se učimo iz nebeske duge?

Duga nebeska opominje nas : 1-o na obćinski potop; 2-o da Bog ljubi pobožne ljude, a prezire i merzi zločeste.

VII. O Noemu i njegovih sinovih Semu, Kamu i Jafetu.

Šta je radio Noe poslim potopa?

Poslim potopa obradjivo je Noe polje, i sadio vinograd.

Šta se je dogodilo Noemu kad se je prvi put vina napio?

Noe nije znao jakost vina, i kad je jednoč malo više pijo, opijo se je i spavao je gol. Ali Noe nije sagrašio, što je pijan bio, jer on nije još znao, da je vino jako, i da se od njega može opiti.

Šta su radili Noemovi sinovi, kad su ga pijana vidili?

Kam rugao se je otcu svomu, i sa veseljem je pripovidaio bratji svojoj o ovom događaju svoga oca. Ali Sem i Jafet nisu tako činili, nego su odvratili oči svoje od velikog poštenja prama svomu otcu, i pokrili su ga svojima kabanicama.

Šta je radio Noe kad se je probudio i čuo šta su njegovi sinovi s njime radili?

Kama je prokleo, Sema pako i Jafeta blagosovio.

Što se odavle učimo?

Učimo se, da su još i danas ona ditca nesretna, koja svoje roditelje žaloste i nepoštuju.

VIII. O babilonskom tornu.

Kad su se sinovi Noemovi uz množali, šta su zidali na polju Senaor?

Počeli su i hotili su tako visok toran zidati, da njegov verh do neba dokuči.

Jesul ga dakle uzidali?

Nisu: jer kad su ga već dosta visoko bili podigli, smeo jim je Bog tako jezik, da se nisu mogli medju sobom razumiti; zato su morali odustati od posla, i razidjoše se po cilom svitu.

Šta se učimo iz zidanja babilonskog torna?

Učimo se, da čovik, brez blagosova božjeg ništa nemože učiniti.

O P A T R I A R C H I M A.

IX. O Abrahamu.

Tko je bio Abraham?

Abraham bio je bogabojeći čovik, kog je Bog odabrao, da po njemu i njegovom plemenu medju ljudma uzderži poznanje pravoga Boga i viru u obećanog odkupitelja svita.

Šta je Bog zapovidio Abrahamu?

Da se izseli iz Kaldeje u zemlju Kanaan, koju zapovid je on taki izveršio.

Zašto je Bog zapovidio Abrahamu da se seli iz Kaldeje?

Jer su mnogi ondi od pravog Boga odstupili, i krive Bogove štovali.

Šta se je dogodilo medju Abrahamom i njegovim sinovcem Lotom?

Pastiri Abrahamovi i Lotovi svadjali su se radi paše; zato da mir i ljubav medju stricem i sinovcem ostane, odselio se je Lot u Sodomu.

Kako se je očitovao Bog Abrahamu?

Jednoč sidio je Abraham prid svojim šatorom u ladu, i vidio je dohodeća tri putnika. Abraham je taki ustao, i poteko jim na susrit, i molio jih da se k njemu uvrata i da malo blaguju. — Medju ovima putnici bio je sam Bog i dva angjela s njime, Bog je ovom prigodom obećao Abrahamu, da će njegova žena Sara poslim godinu danah roditi sina.

Kad je Abraham angjele pratio u Sodomu, šta mu je očitovao Bog?

Očitovao mu je, da će Sodomu i svu njezinu okolicu zbog njezinih velikih opačinah uništiti.

Kako je Abraham molio Boga za Sodomu?

Abraham je molio Boga, da se smiluje Sodomu, ako u njoj ima pravednih petdeset, ili četerdeset i tako sve nižje brojem snilazeći, do deset. Bog je ovu njegovu molitvu poslušao, i obećao da će se smilovati Sodomu, ako samo deset pravednih u njoj ima.

Jeli bilo u Sodomi deset pravednih?

Nije.

Kako je indi Bog Sodomu, Gomoru i bližnje varoši kaštigovao?

Bog je ove varoši kaštigovao sumpornom vatrom, koja je kao kiša iz neba padala, i uništila varoše skupa sa stanovnici.

Koga je ipak Bog od ove propasti oslobodio?

Lota; Bog je poslao dva angjela, ovi su kazali Lotu, da sa ženom i dvima kćerima taki iz varoša biži.

Šta se je ipak sa ženom Lotovom dogodilo?

Angjeli su zapovidili Lotu i njegovima, da se neobaziru na varoš; ali jer Lotova žena ovu zapovid nije obderžala, nego se je obazrila, zato se je taki obratila u solni kamen.

Kakvo je posvetilište iskao Bog od Abrahama?

Bog je zapovidio Abrahamu da mu na gori Moria žrtvuje sina svoga Ižaka.

Jeli Abraham žrtvovao Bogu svoga sina Ižaka?

Nije; jer kad je Abraham mač u ruku uzeo, da sina svoga zakolje, zapovidio mu je Bog po angjelu, da to nečini. — Ovim dilom hotio je Bog Abrahama samo kušati, hoće li mu pokoran biti. Kad je Abraham tako Bogu pokoran bio, da mu je hotio sina svoga Ižaka za posvetilište prikazati, šta mu je obećao?

Bog je obećao Abrahamu, da će u njegovom potomstvu cilo pleme čovičansko blagosovljeno biti.

Šta je Bog ovima ričma Abrahamu obećao?

Obećao mu je da će se iz njegova plemena roditi odkupitelj, koji će narod čovičanski sretnim učiniti.

Što se učimo od Abrahama?

Da u Boga virujemo, jer tko u njega viruje neće se privariti.

X. O I ž a k u.

Kako su se zvali sinovi Ižakovi?

Esau i Jakob. Esau bio je okrutne čudi i rutav, Jakob pako tih i miran.

Kako je Esau izgubio pervorodjenstvo?

Esau je došao jednoč s polja kući, i vidio prid bratom svojim punu zdilu sočivice koju je Jakob jio, on indi zaiska tu sočivicu od brata svoga, i obeća mu dati za istu pervorodjenstvo.

Kako je Jakob zadobio otčinski blagosov?

Ižak je poslao u lov Esaua da mu donese zvirinu, i da ju po njegovoj čudi skuva, pak da od iste blaguje, i onda će ga blagosoviti. To je čula Rebeka mati Jakobova, ona je taki dvoje jarićah zaklala, i priredila jih kao divjadinu, s kožicama pako jarečjima omotala je Jakoba oko vrata i oko rukuh i onda je Jakob uneo otcu svome jilo. Ižak je od starosti oslipio, i misleći da je Esau, prie njega jest Jakoba blagosovio.

Šta je činio Esau kad je čuo, da je Jakoba otac misto njega blagosovio?

Tako se je razserdio, da je odlučio u serdeu svomu brata Jakoba ubiti.

Kud je Rebeka poslala Jakoba, kad je čula, da ga Esau hoće da ubije?

Poslala ga je svojem rodjaku Labanu, da ondi ostane dok brata Esaua serdčba projde.

Šta se odavle učimo?

Iz Esauovog primera učimo se, da našu lakoumnost i serdčbu obuzdamo, jer ove strasti bile su više putah uzrok mnogih zloćah.

XI. O J a k o b u.

Dokle je bio Jakob kod Labana?

Dvadeset godinah; jer je morao za Labanove kće-

ri Liu i Rachel, i za stado, koje mu je Laban obećao, tako dugo služiti.

Poslim dvadeset godinah kud je išao Jakob?

Povratio se je svojoj kući.

Kako se je pomirio Esau s Jakobom?

Jakob se je jako pripao, kad je čuo, da se hoće Esau s njime da potuče, i zato da je svoje sluge skupio, i njemu na susrit pošao. — Zato se je najprije Bogu priporučio, i onda je poslao nike od svoga društva Esau sa darovi, kad je pako već blizu Esaua bio, sedam put se je prid njim naklonio, i onda ga je Esau obgerlio.

Kako je Bog prominio ime Jakobu?

Bog je ime Jakobu prominio u ime Israel, i to zato, da mu stim pokaže, da će ga uvijek braniti: zato se zovu njegovi potomci Israelitanci ili puk Israelski.

Šta se odavle učimo?

Učimo se, kako je lipo, kad se rođjaci, koji su u svadnji bili, medju sobom pomire; verhu toga vidimo iz primera Jakobovog, da onaj, koji je ponizan, more najvećeg nepriatelja sklonuti na priateljstvo i pomirenje.

XII. O J o z i p u.

Koliko je sinovah imao Jakob?

Dvanaest.

Koji mu je najmiliji bio?

Jozip; jer se je dobro vladao, i zato ga je lipšom nego druge sinove haljinom zaodio.

Jesu li i bratja ljubila Jozipa?

Nisu; nego su ga merzili i prezirali.

Šta je sanjao Jozip?

Sanjao je, da je vezao snoplje na polju, i da su se

njegovi snopovi dizali, i izpravljeni stajali, bratje pako snopovi da su se njegovima klanjali. Drugi put je sanjao, da mu se je klanjalo sunce, misec i jedanaest zvijezdah.

Što su učinila njegova bratja iz zlobe?

Hotila su Jozipa ubiti; ali ipak nisu, nego su ga prodali ismaelitanskima trgovcima. Otcu pako svomu poručili su, da ga je divja zvir razderala.

Kuda su odveli Jozipa ismaelitanski trgovci?

U Egipat i prodali su ga Putifaru velikom kraljevskom vojvodi.

Kako je bilo Jozipu kod Putifara?

Iz početka dobro; Putifar ga je rad imao, jer mu je bio viran. Ali na skoro ga je Putifarova žena kod svog muža krivo obtužila (Jozip bo nije hotio izpuniti njezino grišno nagnutje). Putifar je virovao svojoj ženi, i zato ga je dao u tavnicu zatvoriti.

Kako se je Jozip oslobodio iz tavnice?

Providnost božja ga je iz iste oslobodila; on je tolmačio kralju san.

Kako se je to dogodilo?

Dva kraljevska dvorjanika bila su u tavnici s Jozipom. Ovi su jednoč sanjali, pak jim je Jozip njiov san tolmačio. Kad je to začuo kralj, dao je Jozipa k sebi do-

vesti, da i njemu san tolmači — od sedam debelih, i sedam meršavih kravah, i od sedam punih, i sedam praznih klasovah.

Kako je Jozip kraljev san tolmačio?

S pomoćom božjom tolmačio je on san ovako : sedam debelih kravah i sedam punih klasovah znamenuju sedam plodnih godinah ; kad se ove godine naverše, onda će biti opet sedam neplodnih godinah. Zato je on kralja svitovao, da hranu, koja kroz sedam plodnih godinah suvišna bude, spravi u hambare za gladne godine.

Kako je nadario kralj Jozipa?

Kralj je izveo Jozipa iz tavnice i podigo ga je na najviše dostojanstvo u svom kraljestvu, zaodio ga je kraljevskom haljinom, i pozdravio ga je kao Egipatskog upravitelja.

Jeli se izpunilo Jozipovo proročanstvo?

Jest se izpunilo ; jer su doisto plodne godine bile, i Jozip je dao suvišnu hranu skupiti u hambare. Ali su došle i neplodne godine i glad je tako velik bio, da je i Jakob morao sinove svoje poslati u Egipat, da kupe hrane.

Jeli poznao Jozip bratju svoju, kad su prid njim na kolina pali i molili ga da jim hrane dade?

Poznao je Jozip bratju svoju, ali nisu bratja njega.

Šta je radio s njima?

On jih je smatrao kao uhode (Spionen) i dade jih zatvoriti tri dana u tavicu.

Jel jim dao hrane?

Jest ; pače novce, koje su za hranu platili, sakrio je u njiove vriće, zatim zapovidio je, da dovedu svoga brata Benjamina u Egipat, i za veću sigurnost da će ga dovesti, zaderžao je kod sebe Šimuna.

Kako se je najposlim očitovao Jozip svojoj bratji?

Kad je Jozip bratju svoju drugi put sa Benjaminom prid sobom vidio, zaplakao je, i nemogavši se više uzderžati, rekao jim je : ja sam vaš brat Jozip, i plaću gerlio jih je sve redom.

Kako je sada odpravio Jozip svoju bratju ?

Jozip je odpravio svoju bratju bogato nadarenu, ali jim je rekao, da se oni skupa s ocem opet u Egipat povrate, i da ondi pribivaju.

Jeli išao Jakob u Egipat ?

Jakob se je sa svom svojom družinom priselio u Egipat, i kralj mu je dao plodnu zemlju za pribivalište, koja se je zvala Gessen.

Šta je Jakob znamenitog prie svoje smerti prorokovao ?

Jakob prie nego je umro, blagosovio je svakog svog sina, ali svome sinu Judi iz osobitog božjeg očitovanja jest prorokovao, da će se kod njegovog plemena kraljevsko dostojanstvo uzderžati do Messiinog poroda.

XIII. O M o j s i i.

Kako biaše Izraelitancem, kad je Jozip i njima dobri Pharaon umro ?

Verlo zlo, jer su bili jako ugnjetavani.

Kako je ugnjetavao novi Pharaon Izraelitance ?

Tako jih je jako ugnjetavao, da je najposlim dao zapovid, da se sva mužka ditca taki posli poroda potope u Nilu riki.

Kako se je oslobodio Mojsia od ove smerti ?

Mati njegova metnula ga je u umazanu smolom košaricu, i postavila ga na obalu Nilsku; kraljeva kći našla ga je ovdi, odnela ga kući, i odhranila ga je u kraljevskom dvoru.

Kako je, dugo bio Mojsia u kraljevskom dvoru ?

Ceterdeset godinah. Poslim toga kad je zaside svojih nepriateljah ositio, pobigo je u Madian k velikom Misniku Jethro, i čuvo je njegove ovce.

Kako je poslao Bog Mojsiu, da izbavi iz robstva Izraelitance ?

Kad je Mojsia čuvao Jethrove ovce na gori Horeb, govorio je Gospodin s njime iz gorućeg germa, i zapovidio mu je, da ide Pharaonu i da mu kaže: Bog zapovida, da pušća Izraelitance iz Egipta.

Kakvu je moć dao Bog Mojsii u znak da ga je on poslao?

Dao mu je Bog šibku, s kojom je mogao čudesa činiti.

Koga je Bog dao Mojsii u pomoć?

Brata njegovog Arona.

Kud je zapovijedjeno bilo Mojsii da vodi Izraelitance?

U zemlju Kanaan, gdi su pribivali njiovi praotci.

Jeli taki odpustio Pharao Izraelitance?

Nije; pače još jih je gorje ugnjetavao, i u ovoj svojoj tverdokornosti tako je dugo ostao, dok Bog nije zemlju njegovu sa deveterima kaštigama pohodio, i najposlim i angjele oko pol noći poslao, koji su svu pervorodjenu mužkog spola ditcu i svu marvu pognjavili.

Jesu li bila pognjavljena i pervorodjena ditca Izraelitanacah?

Nisu, njima je Bog prostio i pustio jih je da žive. *Šta su morali raditi Izraelitanci prije nego su odputovali iz Egipta?*

Na zapovjed božju morao je svaki domaćin zaklati jedno janje, i ovo sa svojom družinom pojisti, s kervjom pako tog zaklatog jagnjeta morali su svoja vrata i kućni prag poškropiti, da angjeli videći ovo zlamenje nje nepognjave kao Egipćane.

Koliko je otišlo Izraelitanacah iz Egipta?

Šest stotinah hiljadah, — nebrojeći ditcu ni žene.

Jeli žao bilo Pharaonu što je odpušćao Izraelitance?

Verlo mu je žao bilo. Zato skupio je naglo vojsku, i požurio se za njima da jih natrag verne, i stigo jih je kod crvenog mora.

Kako se je čudo dogodilo, kad su došli Izraelitanci k crvenom moru?

Mojsia se je Bogu molio, i udario je s čudnovatom šibkom po morskoj vodi, koja se je odmah na dvi strane razdilila i takvi put napravila, da su Izraelitanci mogli suhom nogom priko mora priti.

Šta se je dogodilo s Pharaonom kod crvenog mora?

Pharaon je išao sa svojom vojskom za Izraelitanci priko mora, i to onim istim putem kojim i Izraelitanci,

ali kad je došao do sridine, sklopiše se opet morske vode i Pharaon sa svojom vojskom utopio se je u moru.

Koliko godinah putovaše Izraelitanci po pustinji?

Ceterdeset punih godinah.

Koja je dobročinstva ukazao Bog Izraelitancima u pustinji?

Slideća : 1-o) Obdan dao jim je Bog za vodju u ovoj pustinji svitao oblak, a obnoć gorući stup. 2-o) Hranio jih je Bog s mannom. 3-e) Kad nisu imali vode, samo je udario Mojsia svojom šibkom po pećini, i taki jim je Bog otvorio vodeni izvor.

Šta se je dogodilo sa Izraelitanci na gori Sinai?

Na gori Sinai dao je Bog Mojsii medju germljavinom i sivanjem munjah deset zapovidih.

Jesu li zahfalni bili Izraelitanci Bogu za ova dobročinstva?

Nisu. Često su mermjljali proti Bogu, pače napravili su zlatno tele, i njemu su se klanjali.

Jeli kaštigovao Bog Izraelitance radi ove nezahfalnosti?

Jer nisu zadovoljni bili s mannom, nego su mermjljali, poslao jim je Bog prepelice, od kojih su mnogi poumirali. Kaštigovao jih je Bog i svatrenima zmijama, koje su tako otrovne bile, da je svaki umro kog su ujile.

Kako su se oslobodili mnogi od smerti?

Mojsia je uzdigo zmiju napravljenu od tuča, i svima onima, koji su ovu zmiju pogledali, nije ništa naškodila otrovna zmija.

Jeli poslao Mojsia koga da izvidi zemlju Kanaan?

Jest poslao više ljudih, i ovi su doneli jedan veliki grozd, kog nije mogao jedan čovik nositi, nego su ga morala dvojica nositi na jednoj motki.

Jeli došao Mojsia u obećanu zemlju.

Nije. On bo je umro u pustinji na gori Nebo.

Šta imamo još pamtiti od Mojsie?

Imamo pamtiti, da je Mojsia takodjer i prorok bio, i kao prorok prorokovao je da će doći Odkupitelj.

XIV. O J o s u i.

Tko je vodio Izraelitance u zemlju Kanaan?

Josue.

Kako su, prišli Izraelitanci priko Jordana?

Čudnovatim načinom. Dolnja strana rike odtekla je, gornja pako stala je; tada su misnici pošli sa škri-njom mira i stajali su u sridini, dok nije sav puk prišao. *Jesu li Izraelitanci sritno pridobili zemlju Kanaan?*

Kad su Izraelitanci sritno nadvladali trideset i jednog kralja, bila je cila zemlja Kanaan njiova, i tada su svu zemlju razdilili medju dvanaest plemenah.

XV. O J o b u.

Tko je bio Job?

Job je bio vrlo bogat i pobožan čovik.

Koje su nesreće pohodile Joba?

Slideće : njegovu marvu lopovi odteraše; vatra iz neba pomorila mu je ovce; kuća najstarijeg sina sru-šivši se poubijala je sve njegove sinove i kćeri; najpo-slim i njega samog obuzeo je niki gadni otok.

Šta je radio Job u ovima nesrećama?

Sva je usterpljivo podnašao govoreći : Bog je dao, Bog je uzeo, kao što je njegova volja bila, tako se je dogodilo; hvaljeno budi ime Gospodnje.

Jeli opet blagosovio Bog Joba?

Jer je Job sva usterpljivo podnašao, povratio mu

je Bog sve dvostruko, i verhu toga nadario ga je s dobrom ditcom.

Šta se učimo od Joba?

Učimo se od njega, da sve nesreće, tuge i nevolje usterpljivo podnašamo, da se vazda u Boga ufamo, jer će nas on opet pomoći.

O S U D C I H.

XVI. O Gedeonu, Samsonu, Heli, Samuelu.

Tko upravljашe Izraelitance poslim Jozueve smerti?

Najstariji izmedju puka i zvali su se sudci.

Koliko su godinah upravljali sudci sa Izraelitanci?

Sto dvadeset godinah.

Koji su bili najglasovitii sudci?

Gedeon, Samson, Heli i Samuel.

Kakvu su štetu Izraelitancima učinili Madianite?

Punih sedam godinah napadali su Madianite u vrime žetve na Izraelitance i opuštjavali su njiove zemlje.

Koga je za obranbu poslao Bog Izraelitancima?

Gedeona, koji je s božjom pomoćom sa tristo momakah Madianite nadvladao.

Kako je nadvladao Gedeon Madianite?

Gedeon je svoje momke razdilio na tri strane, i misto oružja dao je svakom u ruku trublju i zemljeni lonac, u kojem je bila sakrivena goruća baklja. Kad je momke svoje tako razredio, udario je u pol noći na nepriatelje, i zasviravši u trublju i razlupavši lonce zaoriše svojima glasovi: „Mač Gospodnji i Gedeonov verhu vas.“ Ova vika i sviranje trubljah tako je pobunila i uplašila Madianite, da su počeli bižati, i u ovoj pobuni su jedan drugog poubijali.

Tko je bio Samson?

I Samson je vladao Izraelitance kao sudac i branio jih je sa svojom izvanrednom jakostju od Philisteanacah. Sva jakost Samsonova bila je u nestriženoj kosi, i zato kad mu je Dalila s privarom kosu ostrigala, pao je u ruke svojih nepriateljah.

Kako je sveršio Samson svoj život?

Philisteanci skupili su se jednoč u jednoj velikoj palači na čast, i činili su od Samsona budalu rugajući mu se; na ovo ruganje razserdio se je Samson, i u ovoj serditosti zgrabivši dva stupa, na kojima sva palača ležase tako jih je zdermao, da se je palača srušila, i njega sa svima ostalima ubila.

Tko je bio Heli?

Heli bio je veliki misnik, ali takodjer i on kao sudac vladaše Izraelitance. Heli je bio dobar čovik, ali njegovi sinovi Ophni i Phines biahu tako bezbožni, da su krali posvetilišta sa oltara. Istina da jih je Heli više put korio, ali jih nije pokarao kao što su zaslužili.

Tko se je još odhranjivao u heliovoj kući?

Pobožni mladić Samuel, kog je mati njegova već u ditinstvu Bogu prikazala. Samuel bjaše kripostan i poslušan; ali heliovi sinovi nisu slidili njegov primer.

Kako je kaštigovao Bog Helia, i njegove sinove?

U bitki protiva Philisteancima poginuli su njegovi sinovi. Škrinju mira takodjer dobiše nepriatelji u svoje ruke. Na ovaj glas se je Heli tako razžalostio, da je mertav sa stolice pao.

Tko je poslim Heliove smerti upravljao Izraelitance?

Samuel je poslim Heliove smerti upravljao Izraelitance kao veliki Misnik i kao sudac.

Kako je upravljao Samuel Izraelitance?

Samuel je upravljao Izraelitance mydro i pravedno. Zato je i blagosovio Bog njiovo oružje. Škrinju mira takodjer su opet od Philisteanacah natrag dobili.

Koga je pomazao Samuel za Izraelitanskog kralja?

Samuel je na božju zapovid za Izraelitanskog kralja pomazao Saula, kad je izgubljene magarice kod njega tražio.

O K R A L J I H.

XVII. O Saulu.

Kakvi je kralj bio Saul?

Saul je bio iz početka pobožan i jak kralj, i zato

mu je Bog dao sriću u boju. S pomoćom svoga junačkog sina Jonate nadvladao je on mloge neprijatelje. Ali najposlim pooholio se je na toliko, da je zapovidi božje brez svakog straha prikeršivao.

Kako je prikeršivao Saul božje zapovidi ?

Saul je božje zapovidi prikeršivao slidećim načinom : 1-o Zakon je zapovidao da veliki misnik mora prikazivati posvetilišta, ali to Saul nije obderžavao, nego je sam prikazivao ; 2-o kad je nadvladao Amalecite, nije po volji i zapovidi božjoj šnjima postupao, nego je prosto život Agagu kralju, pače skupocine haljine i lipšu marvu je sebi potajno zaderžao.

Koje su bile posljedice ove nepokornosti ?

Navistio je Bog Saulu po Samuelu, da je radi ove nepokornosti pao u nemilost, i da neće dugo kraljevati ; jer Bog voli pokornost, nego posvetilišta.

Koga je odabrao Bog za kralja Izraelskog misto Saula ?

Bog je misto Saula za kralja Izraelskog odabrao Davida, koga je Samuel na zapovid božju pomazao.

Tko je bio David ?

David je bio pobožan pastirčić iz judinog plemena ; obličja biaše lipog, struka niskog, ali verlo jak ; znao je takodjer u harfu verlo dobro udarati.

Kakvi je junak bio David ?

David je bio veliki junak ; jer je istog Goliata nadvladao.

Kako je David nadvladao Goliata ?

David je Goliata nadvladao slidećim načinom : Philisteanci imali su u svojoj vojski orjata , koji se je zvao Goliat, ovi orjatin u gvozdeni obučen oklop, ktomu biaše štitom i velikim mačem oružan. David ufajući se u Boga izišao mu je na mejdan oboružan svojim pastirskim štapom , praćkom (Schleuder) i sa pet šljunakah. Kad se je David već približao Goliatu , zahmanuo je praćkom , u koju je jedan kamenčić metnuo , i tako ga je jako u čelo udario s onim kamenčićem , da se je taki na zemlju oborio. Kad se je ovaj svalio , tad je k njemu pristupio , i s njegovim vlastitim mačem odsiko mu je glavu ; ovo vidivši Philisteanci , pobigoše brez obzira.

Jeli Saulu bilo, što je David nadvladao Goliata ?

Saulu nije bilo , što je David nadvladao Goliata , pače tako ga je progonio , da je morao pobići u pustinju.

Tko je najviše Davida branio od Saula ?

Davida je od Saula najviše branio Jonata, Saulov sin, koji je bio veliki Davidov priatelj.

Jeli se David mogao osvetiti Saulu ?

David se je mogao dva put Saulu osvetiti. Jednoč je došao Saul baš u onu špilju , gdi se je bio David sakrio ; drugi put došao je David u tabor , i najde Saula spavajućeg ; dva put ga je indi mogao ubiti , ali nije hotio.

Kako je Saul život svoj sveršio ?

Saul je ovako život svoj sveršio : kad je od Philisteanacah bio nadvladan , tako je sdvojio , da se je svojim vlastitim mačem probo.

Sta se učimo iz Saulovog života ?

Iz Saulovog života učimo se , da je samo onaj čovik srećan , koji negriši , niti milosti božje po grěhu negubi.

XVIII. O Davidu.

Jeli David poslim Saulove smerti taki vladao nad svima Izraelitanci ?

David nije poslim Saulove smerti taki vladao nad svima Izraelitanci , nego samo verhu Judinog i Benjami-

novog plemena, deset ostalih plemenah istom poslim sedam godina pridružili su se k njemu.

Šta je radio David u početku svoga vladanja?

David je u početku svoga vladanja najprije uredio službu božju, zatim je škrinju mira, i kraljevsku stolicu prineo u Jerusolim.

Kako se je vladao Absolon prama svome ocu Davidu?

Absolon se je prama svomu ocu Davidu zločesto vladao, jer je narod proti njemu pobunio, i sebe za kralja proglasio, na što je David morao pobići iz Jerusolima.

Kako je kaštigovao Bog Absolona?

Bog je Absolona zbog ove nepokornosti jako kaštigovao, jer kad je u boju, kog je proti ocu svome vodio, nadvladan bio, morao je bižati, i u ovom bigu zaplele su mu se duge kose na hrastovu granu, i tako visećega probio je s kopjem Joab vodja Davidov.

Šta je još radio David

Skupio je mlogo zlata i srebra za zidanje cerkve, zatim davši lip i spasonosni nauk svomu sinu Salomonu, pridao mu je vladanje u kraljestvu.

Što imamo još pamtiti o Davidu?

O Davidu imamo pamtiti, da je takodjer i prorok bio, on je očekivao osobitog potomka u svomu plemenu, i ovog on imenuje u svojim pismama kraljem viković-

nosti, svojim gospodarom i Bogom, a taj potomak jest odkupitelj.

XIX. O Salomonu.

Što je molio Salomon od Boga u početku svoga vladanja?

U početku svoga vladanja molio je Salomon od Boga mudrost, da uzmogne puk svoj pravedno vladati, i Bogu povoljno živiti.

Jeli Salomonova molitva bila Bogu povoljna?

Salomonova molitva bila je Bogu povoljna, jer on nije molio da mu Bog dade dugi život i blago, nego samo mudrost, da može pravedno vladati svoj puk, i zato ga je Bog nadario ne samo mudrostjom, nego takodjer i slavom i blagom, pače dugi život mu je obećao, ako onako, kao njegov otac, bude obderžavao božje zapovidi.

Kako je pokazao Salomon svoju mudrost kao sudac?

Salomon je svoju mudrost kao sudac pokazao ovim načinom; dvi su se žene jednoč svadile za jedno dite, svaka je rekla, da je mati toga diteta; da se svadnji kraj učini zapovidio je Salomon, da se dite na dvi pole razsiče; Salomon bo je dobro znao, da će prava mati voliti dite svoje prigroriti, nego pristati na to, da se ovim načinom smakne.

Jeli Salomon zidao cerkvu Gospodinu?

Salomon je verlo lipu cerkvu zidao u Jerusolimu.

Jeli Salomon uvik pobožno živio?

Salomon nije uvik pobožno živio, jer kraljevska sjajnost, i neuredna putena poželenja tako su ga u starosti zaslipila, da je za volju svojih neznabožnih ženah, krivima bogovom cerkve gradio, i njima posvetilišta prikazivao.

Šta se učimo iz Salomonovog života?

Iz Salomonovog života učimo se, da samo onaj čovik jest pravo sritan i mudar, koji je bogobožazan.

XX. O razdoru puka Israelskog.

Tko je vladao poslim Salomonove smerti sa Izraelitanci?

Poslim Salomonove smerti vladao je sa Izraelitanci

njegov sin Roboam; ali na skoro su se u dvanaest plemenah razdilili i dvama kraljevima se pokorili.

Koji bijaše uzrok ovog razdiljenja?

Roboam je bio vrlo okrutan, jer ne samo da nije daće umanjio, nego jim je još i nove nametnuo.

Koja su kraljestva postala iz ovog razdora?

Iz ovog razdora postalo je kraljestvo Jude, i ovom su se pokorila plemena Judina i Benjaminova; zatim kraljestvo Israel, pod koje su ostala plemena spadala.

XXI. O kraljestvu Izraelovu i Judinom.

Koja je bila glavna varoš kraljevah Izraelskih?

Glavna varoš kraljevah Izraelskih bila je Samaria.

Kako su se vladali kraljevi Izraelski?

Kraljevi Izraelski nisu se dobro vladali, jer su jako razpušteno živili, i krive bogove su štovali. Najbezbožniji bio je Ahab sa svojom ženom Jezabelom.

Koja bijaše poglavita varoš kraljestva Judinog?

Poglavita varoš kraljestva Judinog bila je Jerusolim.

Kako su se vladali kraljevi Judini?

Nisu se ni kralji Judini najbolje vladali, jer su većom stranom bezbožni i krivobožtvu prignuti bili; ali bilo je ipak medju njima i pobožnih, kao Josaphat, Joathan, Ezechias, i Jozias.

Šta možemo opaziti u dogodovštini kraljestva Judinog i Izraelovog?

Možemo opaziti, da je Izraelitancem donle dobro bilo, dok su Bogu virno služili; ali čim su od njega odstupili, taki jih je različitim načinom kaštigovao, kano: vojskom, kugom, gladom.

XXII. O Juditi.

Tko je oslobodio grad Bethuliu, kad ju je Holofernes obsidnuo?

Grad Bethuliu od obsidnutja Holofernesovog oslobodila je pobožna i junačka Judita.

Kojim načinom?

Slidećim načinom: ona je gradjanima rekla, da se skupa s njome Bogu pomole. Poslim toga otišla je u

tabor Holofernesov, i kad se je ovaj jednoč opijo, od-
sikla mu je glavu; ovu je glavu ona sa sobom ponila,
i na varošku kapiu nasadila. Vidivši to nepriatelji pobi-
goše bez obzira.

Što se odavle učimo?

Odavle se učimo, kako je koristna molitva, i da je
Bog uvijek pripravan one pomoći, koji se k njemu utiču.

O PROROCIMA.

XXIII. Pridgovor o Prorocima.

Tko su bili proroci?

Proroci biahu pobožni ljudi, koji su po nadahnutju
božjem buduće događaje navistjivali, i sa božjom po-
moćom čudesa činili; bili su oni takodjer i naučitelji
puka, nadalje probudjivali su puk na štovanje pravoga
Boga, i da, u Bogu povoljnom vladanju, viruju u obeća-
nog odkupitelja.

Kad su živili proroci?

Bog je u stanovita vrimena poslao Izraelitancima
proroke; takovi su bili: Mojsia, David, Samuel; ali naj-
više je bilo prorokah, kad su vladali kralji u Izraelu i u
Judi.

Koji su bili najglasovitiji proroci?

Najglasovitiji proroci bili su: Ilia, Eliseo; zatim
Isaia, Jeremia, Ezechiel, Daniel, i jos drugih dvanajest.

XXIV. O I l i j i.

Kada je živio Ilija?

Ilija je živio u vrime najbezbožnijeg kralja Izrael-
skog Ahaba.

*S čim je Bog Ahabu popritio radi njegove bezbožnosti po
Iliji proroku?*

Bog je Ahabu popritio, da neće tri godine dati
zemlji ni kiše ni rose.

Jeli se Ahab na ovu pritnju poboljšao?

Ahab na ovu pritnju ne samo da se nije poboljšao,
nego je još nastojao Iliju smaknuti.

Kud se je Ilija sakrio od Ahaba?

Ilija se je od Ahaba sakrio kod potoka Karith zvanog, gdi su ga gavrani čudnim načinom kruhom i mesom hranili.

Kakvim je čudom Ilija puk Izraelski na pripoznanje pravog Boga natrag doveo?

Ilija je Izraelski puk na pripoznanje pravog Boga slidećim načinom natrag doveo : On je sazvaio puk i misnike krivog boga Baala na goru Karmel zvanu, da ondi svome krivom bogu posvetilište prikažu, i da misnici potribitu za posvetilište vatru od boga Baala izprose. Misnici ovog krivog boga skakaše oko posvetilišta, deraše meso sa svog tila, da ovim zlamenjem skrušenog serdca izprose potribitu za posvetilište vatru od svog boga; ali sve zaluda biaše, vatru neizprosiše. Tad je i Ilija svome Bogu posvetilište prikazao, i na njegovu molitvu, taki je snišla vatra na posvetilište. Puk to vidivši pade ničice i zavapi : „*Jehova jest Bog.*“

Jeli poslim dao Bog kiše?

Jest dao Bog na prošnju Ilijinu iznenada plahu kišu.

Kako je Ilija s ovog svita otišo?

Elizeo nam svidoči, da je on gledao, kad je Ilija na vatrenih kolih otišo u nebo.

XXV. O Elizeu.

Šta se je dogodilo ditci, koja su se Elizeu, kad je u varoš Betel išao, sperdala čelo, čelo?

Ovo jim se je dogodilo : Dva medveda izišla su iz šume, i razderala četerdeset i dvoje ditce. Ovo neka za nauk služi ditci, da se starijima, osobito misnicima nerugaju, nego da jih štuju.

Kako je čudo učinio Elizeo, da pomogne siromašnu udovicu?

Elizeo da pomogne siromašnu udovicu, učinio je ovo čudo : pomenuta udovica koju su mnogi radi njezinog duga ugnjetavali, imala je još samo malo ulja, to ulje je Elizeo čudom tako umnožio, da je mogla sav svoj dug namiriti.

Kako je izličio Elizeo Namana vodju sirianskoga kralja od gube?

Zapovidio mu je, da se kupas sedam putah u Jordanu. Jeli Elizeo za ovo čudnovato izličenje primio kakvi poklon od Namana?

Naman je hotio za ovo izličenje Elizea nadariti, ali on nehtide primiti.

Šta se je dogodilo sa Gieziom Eliseovim slugom?

Giezi je slago prid Namanom da njegov gospodar Elizeo ima gostih, i zato je molio, da mu šta god pokloni, s čim bi mogao goste svoje počastiti. I radi ove laži je on taki u gubu pao, iz koje Naman izličien biaše.

XXVI. O Joni.

Kud je poslao Bog Jonu proroka?

Bog je zapovidio Joni, da ide u varoš Ninive i da ondi izopačeni puk opomene, da se po pokori obrati. Ali Jonas to nije hotio činiti, zato je sio na ladju, da od Boga svoga gospodara pobigne.

Šta se je dogodilo Joni na moru?

More se je iznenada jako pobunilo. Mornari (ladjari) hitali su kocke da saznadu, koje uzrok ove pogibelji, i kocka pade na Jonu. Jona je svoju krivicu pripoznao, i zato su ga u more bacili, i taki ga je morska riba progunila, ali opet treći dan na suvu zemlju izbacila.

Jeli poslim toga išao Jona u Ninive navistjivati pokoru?

Jona je taki otišao u Ninive, i čim je ninivčanom pokoru navistio, taki su se obratili.

XXVII. O ostalima prorocima.

Šta je vridno pamtiti o ostalima prorocima?

O ostalima prorocima vridno je pamtiti : da oni nisu mnoga čudesu činili, nego su radi svog uzhitjenog (uzhitjen begeistert) nauka glasoviti postali.

U čemu se najviše zaderžavaše nauk prorokah?

Proroci su osim drugih naukah učili, da je samo jedan Bog, da izvanjska služba božja brez nutarnje pobožnosti, brez prave vire i dobrog vladanja, Bogu nije mila; da iskernjega prezirati ili ga privariti nije slobodno, jer je Bog svih nas jednakim načinom otac i stvoritelj.

Šta su prorokovali proroci?

Proroci su prorokovali, da će dojtí Messia, pače i vrime su navistili, njegovog došastja; prorokovali su da će ga jedna divica u Betlemu roditi, da će najposlim mlogo terpiti i silovitom smertjom umerti, ali će poslim smerti biti uzveličan.

Šta su osim toga još prorokovali?

Osim toga jos su prorokovali, da će Izraelitanci biti odvedeni u robstvo, ali će se opet iz istog osloboditi, i još mloga druga.

Kakva čuvstva imaju u nami probuditi proročanstva o Messii?

Kada vidimo da su se sva ona koja su proroci prije više stotinah godinah od Messie prorokovali, u njemu izpunila : imamo osvidočeni biti, da vira kerstjanska jest dilo rukuh božjih.

XXVIII. O propadnutju kraljestva Izraelskog i Judinog.

Jeli najposlim došla kaštigujuća ruka božja sverhu kraljestva Izraela i Jude?

Jest; jerbot se Izraelitanci uz sve opomene koje

su proroci govorili, i uz sva čudesna, koja su ovi činili, nisu hotili poboljšati, došlo je najposlim vrime i Bog je za kaštigu ova kraljestva uništio.

Tko je uništio kraljestvo Izraelovo?

Kraljestvo Izraelovo uništio je Salmanasar kralj Asirijanski, on je nadvladao glavnu varoš Samariju, i Izraelitance skupa s kraljem u robstvo Assirijsko odveo.

Poslim nekoliko godina tko je podjarmio kraljestvo Judino?

Kraljestvo Judino poslim nekoliko godina podjarmio je Nabuhodonosor kralj Babilonski, koji je varoš Jerusolim mačem i ognjem sasvim uništio, te kralja i puk sobom u robstvo babilonsko odveo.

Šta se odavle učimo?

Odavle se učimo, da Bog ima usterpljenje s grišnikom, i da mu vrime daje, da se poboljša; ali ako grišnik tverdokorno u svojoj zloći ostane, onda ga sigurno kaštiga božja mimojti neće.

ASSIRIJSKO ROBSTVO.

XXIX. O Tobiji.

Tko je bio Tobija?

Tobija je bio u robstvu pobožan čovik. Svoje drugove je on tišio, pomagajući gdi je samo mogao, i pokapajući mrtve.

Kakva se je nesreća dogodila Tobiji?

Kad je jednoč pokapao mrtve, i jako umoran se na zid naslonio, pade mu vruće djubre od lastavice u oči, i od njega je taki oslipio.

Kud je poslao Tobija svoga sina?

Tobija je poslao svoga sina u Rages svojim rodjacima, da išće od njih novce, koje mu dužni biahu.

Koga je dao Bog mladom Tobiji na tom putu za vodju?

Bog je mladom Tobiji za vodju dao Arkangjela Rafaela.

Kako je mladi Tobija putovao?

Putovao je sretno. Nije bo samo dug mu bio naplatjen, nego je dobio još i kćer svoga rođjaka za ženu; a kad se je kući vratjao, sa ribjom žučom koju je ribu po svitovanju svoga vodje kupajuć se čudnovato uhvatio, izličio je oči svoga oca.

Sta se učimo iz Tobijinog događaja?

Učimo se iz Tobijinog događaja, da onima, koji Boga ljube, biva sve na korist.

BABILONSKO ROBSTVO.

XXX. O Danielu.

Tko je bio Daniel?

Daniel je bio pobožan čovik i prorok, kog su još u mladosti sa ostalima u robstvo odveli.

Kako je Daniel već u ditinstvu očitovao svoju bogobojaznost?

Daniela i još nike ugledne mladiće odabrao je kralj Nabuhodonosor za svoju službu, i po njegovoj zapovidi, morali su jim ona ista jila davati, koja je kralj blagovao. Ali jerbot je Mojsieov zakon njima zabranjivao takva jila blagovati: zato Daniel i još tri njegova druga nisu hotili ova jila blagovati, nego su zadovoljni bili sa sočivom i vodom.

Jeli Daniel bio ugledan kod Nabuhodonosora, i poslim kod Darija?

Daniel biaše radi svoje mudrosti kod Nabuhodonosora, i kod Darija verlo ugledan.

Na koju je sverhu upotrebio Daniel svoju uglednost?

On je najviše nastojao da neznabožce od krivih bogovah odvrati, i da jih na poznanje pravoga Boga dovede, zatim da viru u obećanog Messiu utverdi i razširi. *Koje su to bile slike krivih bogovah, koje je uništio Daniel?*

Slike krivih bogovah koje je Daniel uništio, bile su slideće: 1) Slika krivog boga Beel zvanog. Daniel je očitovao kralju, da ona jila, koja se svaki dan ovom krivom bogu nose, ovaj nejide, nego misnici ovog krivog boga i njiove žene. 2) Velikoj aždaji kojoj su se oni kao bogu klanjali, dao je Daniel jelo prigotvoljeno iz dlakah, smole i masti, od kog se je terbuh, buduć da ovo jilo želudac nije mogao skuvati, na skoro razpuko.

Što su radili misnici krivih bogovah s Danielom?

Misnici krivih bogovah jako su se serdili na Daniela, i zato su ga bacili u lavovsku špilju; ali Bog ga je čuvao, i lavi prem ako su jako gladni bili, ipak ga nisu dirali.

XXXI. O Danielovih drugovih u gorućoj peći.

Šta se je dogodilo sa trima Danielovima drugovima, Ananijom, Azariom, Misaelom?

Ovi drugovi Danielovi nisu se hotili na nikakvi način zlatnom Nabuhodonosorovom kipu klanjati, i zato su bili bačeni u goruću peć, ali čudnovatim načinom uzderzani bili su u toj peći od angjela u životu.

Šta je radio kralj, kad je vidio, da ovi mladići negore u peći?

Zapovidio je, da se izvade iz peći; nadalje pod smertnom kaštigom bilo je svakomu zabranjeno židinskoga Boga psovati.

Što se odavle učimo?

Odavle se učimo, da kad je jedan neznabožac bogogerdjenje za tako veliku opačinu deržao, da je smertnu kaštigu izrekao svima onima koji bi se usudili Boga pogerditi, koliko veliku kaštigu istom u očima čovika kerstjanina mora da zaslužuje.

XXXII. O Esteri.

Tko je bila Ester?

Ester bila je sirotica, ali kripostna žudinska divica, koju je Asvero kralj Persianski sebi za ženu uzeo.

Tko je bio Esterin odhranitelj poslim smerti njezinog otca?

Esterin odhranitelj je bio njezin ujak Mardoheo.

Tko je ozlobio Mardohea?

Mardohea ozlobio je oholi Aman, koji je iz osvete kralja na to nagovorio, da je zapovid izdao, da se svi žudie, koji su u njegovoj zemlji, poubijaju.

Kako su se žudie oslobodili od propasti, koju jim je Aman priprazio?

Pri jednoj večeri očitovala je Ester kralju svu zloću Amanovu, molila ga je da se smiluje žudiamu, na što se je kralj tako na Amanu razserdio, da ga je dao na ona ista višala obisiti, koja je on bio priprazio Mardoheu.

Šta se odavle učimo?

Odavle se učimo, kako Bog ponizuje ohologa, i da onaj, koi drugom jamu kopa, sam u nju upada.

XXXIII. O oslobodjenju žudiah iz robstva, i o ostalima njiovima događajima do obećanog Messie.

Tko je odpustio žudie iz robstva?

Žudie je iz robstva odpustio Ciro kralj persijski.

Tko je predvodio Žudie iz robstva u domovinu?

Žudie je iz robstva u domovinu predvodio Zorobabel, a kasnije Esdra, i poslije povratka su taku crkvu zidali.

Tko je upravljao poslove, kad su žudie varoš zidali?

Poslove kod zidanja varoša upravljao je Nehemija, koji bivši u milosti kod Artakserksa, dopušćenje za zidanje varoša jest izmolio.

Jeli tkogod žudie kod zidanja varoša uznemirivao?

Žudie kod zidanja varoša uznemirivali su bližnji narodi koji su na jih češće napadali, i tako su žudie prisiljeni bili kod zidanja uvijek oružani posloovati.

Kako je bilo žudiam, kad su pali pod vladu kralja Antioha?

Žudiam je pod Antiohom jako zlo bilo; jer ne samo da jim je zabranio službu obavljati po svojem zakonu, već jih je i različitim mukama prisiljivao, da na krivobožstvo pridu, i da jidu svinjsko meso.

Jesu li Žudie svome zakonu virni ostali?

Žudie su svome zakonu tako virni ostali, da su mnogi volili umerti, i najveće muke podneti, nego svoj zakon pogaziti; tako je poginuo starac Eleazar i sedam mahabejskih mladića sa svojom materom.

Tko se je ovom okrutniku, najvećma protivio?

Ovom okrutniku najvećma se je protivio veliki misnik Matatia, koji je iz Jerusolima pobigo u goru, i junake izraelske oko sebe skupio.

Tko se je junački borio sa Antiohom?

Sa Antiohom su se junački borila tri makabejska brata, sinovi Matatiovi. Oni potukoše Antiohovu vojsku, i dobiše natrag Jerusolim.

Posli sto godina tko je podjarmio Žudie?

Rimljani, iz kojiuh milosti sidjaše Irud na pristolju kralja žudinskog.

Jeli bio Irud po plemenu žudia ili inostranac?

Irud po plemenu nije bio Žudia nego Idumeac, daklem inostranac.

Kad su indi iz plemena Judinog kralji prestali kraljevati, tko je po proročanstvu Jakobovom morao dojt?

Po proročanstvu Jakobovom morao je dojt odkupitelj, kojeg prisveto ime jest

ISUKERST.

DRUGO POGLAVJE. NOVI ZAKON.

ISUSOVO DITINSTVO.

I. O porodu Ivana kerstitelja.

Polag prikazanja prorokah, tko je morao doći prid Isusom?

Morao je doći predhoditelj, koji će pripravititi ljude za došašće Messijino.

Tko je bio taj predhoditelj?

Taj Predhoditelj bio je Ivan kerstitelj.

Koji su bili roditelji Ivana kerstitelja?

Roditelji Ivana kerstitelja bili su Zakaria pobožni žudinski misnik, i Elisabeta.

Tko, i gdi je navistio po zapovidi božjoj Zakariji, da će mu se sin imenom Ivan roditi?

Arkangjeo Gabriel navistio je Zakarii u cerkvi, kad je po dužnosti svojoj Bogu posvetilište prikazivao, da će mu se sin roditi imenom Ivan.

Je li Zakarija u svojoj zabuni taki virovao angjelu, kad mu je ovaj neočekivani glas doneo?

Zakaria nije taki virovao : zato ga je Bog kaštigovao s tim, da je bio jedno vrime nim.

Je li se izpunilo Gabrielovo proročanstvo?

Kao što je angjeo navistio, rcdio se je u svoje vrime navistjeni sin, i dobio je ime Ivan, i na skoro je Zakaria opet progovorio i proslavio Gospodina Boga slavnim pismom.

II. O uputjenju Sina božjega.

Kako je Arkangjeo Gabriel pozdravio Mariu?

Poslao je Bog Arkangjela Gabriela k Marii pobožnoj divici, koju je on s ovima ričma pozdravio : „Zdrava Mario! milosti puna ; Gospodin s tobom : blagosovljena ti medju ženami.“ Na koje riči se je Maria jako uplašila.

Kako ju je Angjeo ohrabrio?

Angjeo ju je ohrabrio s ovima riječima : „*Neboj se Mario, našla bo si milost pri Bogu ; evo začeti ćeš u utrobi, i porodit ćeš sina, i zvati ćeš ime njegovo Isus. — Duh sveti priti će sverhu tebe, i kripost privisokoga obsinut će tebe ; i radi toga, što se od tebe porodi sveto, zvati će se Sin božji.*“

Sta je Maria odgovorila na ove riječi?

Maria pridavši se sasvim u volju božju reče : „*Evo službenica gospodnja ; budi meni po riječi tvojoj.*“ I riječ put učinjena bi.

III. O porodu Isusovom.

Gdi se je Isus rodio?

Isus se je rodio u Bethlemu u jednoj štalici.

Kako se je to dogodilo?

To se je na ovaj način dogodilo : Car rimski Augusto izdao je zapovid, da se svi narodi njegovog carstva popišu, i zato je morao svaki ići u onu varoš, iz koje je njegovo pleme proizteklo, da se ondi dade upisati. Jozip indi i Maria, jer je pleme njiovo iz Bethlema proizticalo, morali su tamo ići. Ali po njiovoj nesreći kad su tamo došli, već nisu nigdi mogli konaka dobiti, jer su sve kuće već napunjene bile ; zato su se morali u jednu štalicu skloniti, i u ovoj rjeodila Maria sina svoga koji se zove Isus.

Kome je najprije navistjen Isusov porod?

Isusov porod najprije je navistjen pastirima, koji su blizu Bethlema stada čuvali.

Jesu li proslavili takodjer Angjeli Isusov porod?

Angjeli su proslavili Isusov porod pivajuć : „*Slava Bogu na visini, a mir ljudma na zemlji, koji su dobre volje.*“

Jesu li išli pastiri u Bethlem ?

Pastiri su berzo otišli u Bethlem , da vide ditešce Isusa i da mu se poklone.

IV. Isus bi prikazan Bogu u cerkvi.

Kada je Maria po Mojsievom zakonu svoga pervorodjenog sina u cerkvu donela i prikazala Bogu, tko je Isusa tada pozdravio ?

Isusa u cerkvi kod prikazanja pozdravio je starac ^vSimun, koji je od Duha svetog razumio , da neće prije umerti, ^vdok nebude vidio odkupitelja.

Kako je Simun pozdravio božanstveno ditešce ?

Simun je uzeo Isusa u svoj naručaj , i uzdignuvši pobožno pamet k Bogu, zahvalio je, što mu je tu milost udilio, da je s očima svojim mogao odkupitelja viditi.

Šta je radila Ana Proročica ovom prigodom ?

I ona je Boga slavila i pripovidala je svima o spasiteljevom došaštju, koji su čekali Izraelovo odkupljenje.

V. O trima kraljih.

Po čemu je Bog navistio kraljima u istoku , da se je porodio odkupitelj ?

Bog je kraljima porod odkupiteljev navistio po izvanrednoj zvizdi.

Kud je vodila zvizda kralje ?

Zvizda je kralje vodila priko Jeruzolima u Bethlehem.

Kad su pitali istočni kralji u Jerusolimu za novorodjenog žudinskog kralja , kako je čuvstvo ovaj glas probudio u Irudu ?

Na pitanje istočnih kraljah , gdi se je rodio novi kralj žudinski, pripao se je Irud, i s njime sav Jeruzolim.

Zašto se je tako jako uplašio Irud?

Irud se je zato uplašio, jer se je bojao, da će izgubiti kraljestvo.

Kakvi je naputak dao Irud istočnima kraljima?

Irud jim je kazao, da idu u Bethlehem, a kada se povrate da i njemu objave, ako najdu ditešce, za da uzmogne i on otići pokloniti mu se.

Šta su radili kralji kad su našli ditešce?

Klečeć pokloniše se njemu, i pridaše mu darove: zlato, tamjan i plemenitu mast iliti mirhu.

Jesul se kralji priko Jeruzolima povratili u svoju domovinu?

Kralji se nisu priko Jeruzolima u svoju domovinu povratili, jerbot u snu zapovidio jim je Bog, da se nevratjaju k Irudu. Uslid ove daklem zapovidi, drugim putem povратиše se kući.

VI. O bižanju u Egipat.

Kakvu je okrutnost učinio Irud, kad se nepovratiše k njemu istočni kralji?

Svu novorodjenu diteu, koja još nisu dvi godine naveršila, dao je Irud u Betlemu i u cijeloj okolici pomoriti, misleći, da će sigurno medju ovima i novorodjeni kralj Isus poginuti.

Kako se je oslobodio Isus od Irudovog ubojstva

Angjeo je u snu opomenuo Jozipa, da velika pogibelj priti ditešcu, i zato reče mu, neka s Isusom i Mariom biži u Egipat.

Kada se je povratio Jozip s Isusom i Mariom iz Egipta?

Jozip se je povratio s Isusom i Mariom iz Egipta poslim Irudove smerti, ali ne u Bethlehem, nego u Nazaret.

VII. O Isusu kao dvanaest godišnjem ditetu.

Kada je Isus bio u dvanaestoj godini, kud je išao sa svojim roditelji?

U svojoj dvanaestoj godini išao je Isus sa svojim roditelji u Jeruzolim na uskersnu svetkovinu.

Je li se on taki povratio sa roditeljima posli svetkovine kući?

Nije se povratio; nego je ostao sam u Jeruzolimu: njegovi roditelji misleći, da se on nahodi u društvu medju rodjacih, nisu se mlogo brinuli; ali kad su došli u prvo mjesto, gdje će konakovati, i njega nenajdoše, tad su se jako uplašili, i taki se povratili natrag da ga potraže.

Gdi su roditelji posli tri dana Isusa našli?

Na svoje veliko veselje najdoše ga u cerkvi Jeruzolimitanskoj sidećega medju piscih slušajući njih i pitajući, tako da su se svi čudili nad njegovom mudrošćom?

Šta još znamo o Isusovom ditinstvu?

O Isusovom ditinstvu znamo još, da je povrativši se kući u Nazaret, roditeljem svojim bio u svemu pokoran, i da je napridovao ne samo u dobi, nego i u mudrosti i u milosti kod Boga i kod ljudi.

Šta se imaju učiti ditca iz primera dvanaest godišnjeg Isusa?

Ditca se iz primera Isusovog učiti imaju: 1-o) da i oni moraju rado u cerkvu ići kao što je Isus išao, i da u cerkvi pobožna budu, i na nauk misnički da dobro paze.

2-o) Učit se imaju, da budu pokorna svojim roditeljem, kao što je i Isus pokoran bio, i da nebivaju

samo stariji od dana do dana, nego da se takodjer i poboljšaju i u svima kripostima sve više i više napriduju.

O JAVNOM UKAZANJU ISUSA MEDJU SVITOM.

VIII. O Ivanu kao navistitelju pokore.

Gdi je pribivao Ivan kerstitelj prije nego što je počeo pripovidati?

Ivan kerstitelj prije nego što je počeo pripovidati, pribivao je u pustinji, u kojoj je oštru pokoru činio; oprava njegova bila je od devinih dlakah, a hranio se je s kobilicami i divjem medom.

Gdi je počeo Sveti Ivan pokoru navistjivati?

Sveti Ivan počeo je pokoru navistjivati na potoku Jordanu.

Šta je pridikovao Sveti Ivan?

Sveti Ivan je pridikovao: da ljudi pokoru čine, jer se približaje kraljestvo božje.

Je li S. Ivan navistjivanjem pokore probudio veliku pozornost?

S. Ivan je navistjivanjem pokore tako veliku pozornost probudio, da su ga mlogi držali za Messiu. Došli su k njemu poslanici i pitali su ga, jeli on Messia? Ali Ivan je očito izrekao da on nije Messia, pače da nije ni vridan odrišiti kajiše od obuće njegove.

IX. O Isusovom kerštenju, postu i napasti.

Gdi i tko je kerstio Isusa?

Isus je kerštjen u Jordanu po Ivanu.

Šta se je dogodilo kad je Isus kerštjen?

Kad je Isus kerštjen, otvorilo se je nebo, i Duh Sveti u golubjoj prilici snišao je varhu Isusa; zatim čule

su se iz neba slideće riči : *ovo je moj poljubljeni sin, koji mi se dopade.*

Kuda je išao Isus poslim kerštenja?

Isus je poslim kerštenja išao u pustinju, i ondi se je molio, i postio 40 danah.

Kad je Isus 40 danah postio, kako je bio napastovan?

Kad je Isus 40 danah postio, hotio ga je djavao zavesti : 1-o) da iz nasladjenja za jilom, obrati kamenje u kruh; 2) na izpraznost, da se s krova cerkvenog spušća doli, i s time da si kroz ovo čudo uglednost kod puka pribavi; 3-e) na lakomost — da prid djavlom klekne, koji mu je zato obećao blago svega svita.

Je li se Isus dao zavesti od djavla?

Isus se nije dao od djavla zavesti; nego ga je od sebe odtirao rekavši mu : „*Odstupi od mene Sotono.*“ Na to su pristupili Angjeli k Isusu i služili su mu.

X. O pervima učenicima Isusovima, i o piru u kani Galileji.

Koji su bili prvi Isusovi učenici?

Pervi Isusovi učenici bili su : Andrija i Ivan, ali naskoro su se njima pridružili Šimun Petar, Filip i Nataniel to jest Bartol.

Kakvo je čudo učinio Isus na piru u kani Galileji?

Buduć da svatovi nisu imali vina, dao je Isus napuniti šest bukarah s vodom i kazao, da iste dadu starom svatu, medjutim obratila se je voda u vino,

XI. O Isusu kao naučitelju.

Koliko je godinah bilo Isusu, kada je počeo obučavati?

Kada je Isus počeo obučavati, bilo mu je trideset godinah.

Koliko je godinah obučavao Isus?

Isus je obučavao tri godine.

Kako je Isus obučavao?

Isus je obučavao prosto, ali s tolikom mudrostjom, da su mu se svi čudili, i govorili : „*Još nijedan čovik nije govorio kao ovaj ;*“ najvolio je pako obučavati u prilika-mi i pripovidkami.

Bili ti koju od ovih prilikah i pripovidkih evangjeoskih znao pripovidati?

Znam pripovidati slideće; na primer : pripovidku o rasipnom sinu, o miloserdnom Samaritanu, o bogatom rasipniku i ubogom Lazaru; zatim priliku o dobrom simenu, o vinogradu, o piru, i kraljestvu božjem, i. t. d. *)
Jesu li njegov nauk rado slušali?

Puk je njegov nauk rado slušao; ali pisci i farizeji merziše ga radi nauka njegovog.

S čim je Isus potverdio svoj nauk?

Isus je svoj nauk potverdio s čudesima i proročanstvima.

O JAVNOM ŽIVOTU ISUSOVOM.

XII. O Isusu u cerkvi, i o noćnom polazku Nikodemovom k Isusu.

Gdi se je Isus prvi put očito ukazao?

Isus se je prvi put javno očitovao u cerkvi Jerusolimitanskoj, iz koje je kupujuće i prodavajuće napolje iztirao, govoreći : „*Kuća moga otca nije razbojnička špilja.*“

Je li prvo očito Isusovo ukazanje u cerkvi probudilo veliku pozornost?

Pervo Isusovo očito ukazanje u cerkvi tako je veliku pozornost probudilo, da su ga žudie sa začudjenjem pitali : „koje nam daješ zlamenje tvoga većeg poslanstva, da smiješ i pravo imaš tako činiti?“ Nikodem pako još istu noć je otišao k njemu i molio ga, da ga bolje obučii.

U čemu je medju ostalima obučavao Isus Nikodema?

Isus je medju ostalima Nikodema obučavao, o potriboći kerštenja, o odkupljenju i viri.

*) Sva ova neka učitelj pripovida svojim učenicima, zatim neka nastoji, da oni to isto svojim riječima uzmognu opet pripovidati.

XIII. O Isusu kod Jakobovog bunara.

Kad je Isus putovao u Nazaret s kim se je sastao kod Jakobovog bunara?

Isus putujući u Nazaret sastao se je sa ženom Samaritanjkinom, od koje je iskao, da mu dade vode napiti se; koju je ujedno poučavao, da njegov božanstveni nauk isto tako duševnu žedju ugasi, kao što voda ti-lesnu, i da onaj, koji njegov nauk prima, vrimenito i vikovično spasenje zadobiva.

U čemu je Isus još obučavao Samaritanku?

Isus je Samaritanku još obučavao u tomu, da se Bogu u duhu i istini klanjati imamo.

Šta joj je Isus najposlim kazao?

Isus joj je najposlim kazao da je on Messia?

Šta je zatim radila žena?

Žena je otišla u varoš, da zovne varošane: ovi izašavši molili su Isusa, da dojde k njima u varoš; Isus je njivou prošnju uslišao, bavio se je kod njih dva dana, poučavao jih je, i oni virovaše u njega.

Šta se učimo od Samaritanah?

Od Samaritanah se učimo, da one dragovoljno slidimo, koji nas zovu k Isusu.

XIV. O Isusovom bavljenju u Nazaretu, i pripovijdanju na gori.

Gdi je Isus prvi put očito učio?

Isus je prvi put očito učio u Nazaretu, i ovdi je tolmačio nike riči Izaije proroka, koje o njemu glase.

Kako se je dopalo ovo tolmačenje proročanstva Nazarejima?

Iz početka su se čudili; ali su mu na skoro predbacivali da je siromašnog roda, dervodilčev sin, i jer jih je Isus zbog njiove tverdokornosti ukorio, ogorčeni radi toga ukora, iztirali su ga iz varoša. Isus je sa dostojanstvom izmedju njih prošao rekavši jim: *Proroka neznadu poštovati njegovi domorodci.*

Koji je izmedju Isusovih naukah najglasovitiji?

Izmedju naukah Isusovih najglasovitiji je onaj,

u kojem je skupljeni na gori puk poučavao; među ostalima poučavao je, da je samo onaj pravo blažen, koji je čistog serdca; da ljubimo svoje neprijatelje, i da dobro činimo onima koji nas progone; da nečinimo iskernjemu ono, što nebi rada da nami drugi učini: da najprije tražimo kraljestvo božje i njegovu pravdu, i tada da će nam se sve ono pridati, što nam je od potrebe.

XV. O Isusu u Petrovoj ladji.

Šta je zapovidio Isus Petru, kad je unišo u njegovu ladju?

Isus je zapovidio Petru, da baci mrižu za hvatanje ribe.

Je li ga Petar poslušao?

Petar je doduše cilu noć hvato ribu, ali nije ništa uhvatio međjutim ipak na rič Isusovu bacio je opet mrižu, i uhvatio je toliko ribe, da su dvi ladje napunili, i malo da se nisu potopile ladje, od silnog mnoštva ribah. *Šta se je dogodilo poslim ovog ribolova?*

Petar je pao na svoja kolina prid Isusa i reko mu je: „*Idi od mene Gospodine! jerbo sam grišnik.*“ Ali Isus ga je ohrabrio govoreći: „*Neboj se, odsele ćeš ljude loviti,*“ t. j. privadjat ćeš ljude u kraljestvo božje.

XVI. O Isusu i kafarnaunskom stotniku.

Šta je molio kafarnaunski stotnik od Isusa po svojim poslanicima?

Molio je da dojde Isus k njemu i da izliči njegovog bolesnog slugu.

Je li uslišio Isus njegovu prošnju?

Isus je taki pošao k stotnikovoj kući. Kad se je Isus njegovoj kući približavao, poslao je stotnik svoje priatelje njemu na susrit; zatim je i sam prid njega izišao, i molio ga da se netrudi, jer reče: „Gospodine! nisam dostojan, da unidješ pod krov moj, nego samo reci ričjom i ozdravit će sluga moj.“

Je li ozdravio bolesni sluga?

Isus je pohfalion iskrenu viru ovog stotnika i rekao mu je: „Neka ti bude kao što si virovao;“ i onaj isti sat ozdravio je sluga.

XVII. O kćeri Jaira, i o bolesnoj zeni.

Šta je molio od Isusa Jair predstojnik Synagoge?

Jair je molio Isusa, da mu umirajuću kćer izliči.

Kakvi su međjutim glas doneli Jairu sluge?

Doneli su mu glas, da je kći umerla, i zato nek se Isus netrudi tamo ići, jer već nemore pomoći.

Je li ipak Isus išao u Jairovu kuću?

Isus je ipak išao u Jairovu kuću, i uzamši mrtvu divojčicu za ruku rekao joj je: „Kćerko! ja ti velim, da ustaneš!“ i divojčica ustade odmah, i probudi se opet na život.

Kako je izličio Isus na putu idući k Jairu ženu, koja je dvanaest godinah terpila kervotočje?

Ova žena tvrdo je virovala, da će ozdraviti, ako se samo dotakne Isusove haljine. Sovom virom nadahnuta, proturala se je kroz mnoštvo do Isusa, da se je mogla njegove haljine dotaknuti, Isus se je na to obazrio, i pohfalion je njezinu istinitu viru i reče joj: „Uhvaj se kćeri, vira tvoja te je zdravu učinila;“ i od ovog trenutka postala je žena zdrava.

XVIII. Isus odabira Apoštole, i naredjuje Petra za glavu cerkve.

Kakvi je izbor učinio Isus od svojih učenikah?

Isus se je najprije cilu noć Bogu molio, i onda je izmedju svojih učenikah izabrao dvanaest, koje je imenovao Apoštole; ove je zatim poslao da idu po cilom svijetu, i da uče narode pravu viru.

Koga je još odabrao Isus osim Apoštolah?

Izabrao si je još sedamdeset i dva učenika, koji su morali prid njim ići dva a dva ma u koju varoš on išao.

Koga je odabrao Isus za glavu cerkve?

Isus je za glavu cerkve odabrao Petra Apoštola. *Kako je naredio Isus Petra za glavu cerkve?*

Kada je jednoč Petar očitio izkazao, da je Isus pravi Bog, tada mu reče Isus: „A ja velim tebi, ti si Petar t. j. pečina; i na ovoj pećini ću ja sagraditi cerkvu moju, i ista paklena vrata, neće ju nadvladati, i tebi pridajem ključeve od raja ne-

beskoga. Štoga^v ti svezao budeš na zemlji, bit će svezano i na nebu, a štoga^v ti odrišiš na zemlji, bit će odrišeno i na nebu.

XIX. O Isusu i mladiću u Naimu.

Koga je jednoč susrio Isus na kapiji varoša Naima?

Susrio je one, koji su nosili mertvog mladića, da ga ukopaju.

Tko je bio taj mertvi mladić?

Bio je jedinac u majke udovice.

Kako je tišio Isus plačuću majku?

Kad je Isus opazio veliku žalost tugujuće majke rekao joj je: „Nemoj plakati!“ tada zapovidi da stanu

nosio, i reče mrtvacu : „*Mladiće! ja ti velim, ustani.*“
I taki je mladić ustao i oživio.

XX. Isus nas uči moliti se.

Je li se Isus često Bogu molio?

Isus se je više putah po cilu noć Bogu molio.

Je li Isus opominjao, svoje naslidnike, da se Bogu mole?

Jest jih opominjao, i uviravao, da ćeju svako dobro, koje s pouzdanjem, sa stalnostju, i u njegovo ime prosili budu, zadobiti od oca.

Koju je molitvu Isus učio svoje učenike?

Isus je svoje učenika učio moliti „*Otče naš*“ itd. koja se molitva zove takodjer molitva gospodinova.

XXI. O Isusovima učenicima na burnom moru.

Kakva je pogibel prtila Isusovima učenicima na galilejskom moru?

Isus se je jednoč sa učenicima privażao priko galilejskog mora, i buduć je cili dan pripovidaao, jako se je umorio, i od umora zaspao je na ladji. Iznenada se je dakle bura na moru podigla, i učenici u pogibeli biahu, da će se skupa s ladjom potopiti.

Šta su radili učenici u ovoj pogibeli?

Oni su se jako pripali, i u ovom strahu probudivši meštra rekoše mu : „*Gospodine! spasi nas jerbo pogibosmo.*“

Kako je umirio Isus moršku buru?

Isus kada se je oda sna probudio, najprije je ukorio učenike, govoreći jim : *Šta se bojite malodušni?* tad je zapovidio vetrovima da se umire i odmah se je more umirilo.

XXII. Irud daje posići Ivana kerstitelja.

Zašto je metnuo Irud Ivana kerstitelja u tavnicu?

Ivan kerstitelj kazao je Irudu kralju, da mu nije slobodna živiti sa ženom brata svoga, i zato ga je bacio u tavnicu.

Kakvom je smertjom umro S. Ivan?

Umro je kao mučenik. Irud je jednoč dao na dan svoga narodjenja veliku čast, i ovom prigodom je igrala Salome kći njegove nezakonite žene tako lipo, da su se svi gosti skupa s Irudom jako veselili, i tada Irud koji je malo više bio vina pijo, obeća divojki sa zakletvom, da će joj sve, što god bude iskala, dati. Mati ove divojke želila je već odavno Ivanu se osvetiti, i zato je nagovorila svoju kćer, da išće od kralja glavu Ivana kerstitelja. Irud indi dade odsići Ivanu glavu, i ovu na tanjuru pridade divojki.

Šta se odavle učimo?

Iz ovog događaja vidimo kako je nepravedni i opaki Irud pravednog Ivana dao posići; ali se odavle takodjer učimo, da kao što će pravedni radi usterpljivo podnešenih nepravdah obilatu platju na drugom svitu zadobiti, tako opakog zaslužene kaštige neće sigurno mimojti.

XXIII. O Isusu i gladnom puku u pustinji.

Kojim je načinom nahranio Isus pet hiljadah ljudi u pustinji?

Jednoč se je skupilo pet hiljadah ljudi u pustinji, da slušaju nauk Isusov. Tada je Isus smilovavši se verhu gladnog mnoštva, blagosovio pet ječmenih kruhovah i dvi ribice, i dao je učenicima da razdile gladnom puku, i čudnovatim načinom svi su se nasitili; pače kad

su već svi siti bili, još su učenici napunili dvanaest krošnicah s ostancima.

Kad je puk ovo čudo vidio, što je hotio uraditi s Isusom?

Puk vidivši ovo čudo, hotio je Isusa kraljem svojim učiniti; ali Isus znajući njiovu namiru, sklonio se je u goru.

XXIV. O Isusovom priobraženju.

Kako se je dogodilo Isusovo priobraženje?

Isus je poveo sa sobom na jednu visoku goru Petra, Jakoba i Ivana, i kada se je pomolio Bogu, počelo se je njegovo lice sjati kao sunce, a haljine postadoše bile kao snig; na to je došao Mojsia i Ilija i razgovaraše se s njima Isus.

Šta je ovom prigodom radio Petar?

Kada je Petar ovo čudnovato ukazanje vidio zavapi on s uzhitjenjem: „Gospodine! Dobro nam je ovdi; ako hoćeš napravi ćemo ovdi tri pribivališta, tebi jedno, Mojsii jedno i jedno Iliji.“

Šta se je posli toga dogodilo?

Jedan svitli oblak obuzeo je sve, i glas se je iz neba čuo: „Ovo je moj poljubljeni sin, koji mi se je dopao, njega slušajte.“

Kako je ovaj glas dilovao na učenike?

Na ovaj glas su se učenici tako uplašili, da su od straha na zemlju popadali.

Kada su s berda snilazili, šta je zapovidio Isus učenicima glede svoga priobraženja?

Isus je učnikom zapovidio, da nikome negovore od onog, što su na gori vidili, dok neuskersne Isus od mertvih.

XXV. O Isusu i dičici.

Iz kojega su uzroka nike žene donele ditcu svoju k Isusu?

Nike žene su zato ditcu svoju k Isusu donele, da jih Isus blagosovi; ali učenici nisu jih hotili pustiti da k Isusu pristupe.

Šta je kazao zato Isus učenicima?

Isus jim je kazao : „Pušćajte malene k meni, i nemojte jim to zabranjivati; jer za takove je kraljestvo nebesko.“

Šta je radio Isus s malenima?

Gerlio jih je, i postavivši ruke sverhu njih, blagosovio jih je.

Što je drugom prigodom rekao Isus od malenih?

Kada su se jednoč učenici Isusovi medju sobom o pervenstvu prepirali, tad dovede Isus prid njih dite i reče jim : „U istinu velim vami, ako nebudete kao ovo dite, nećete unići u kraljestvo nebesko.“

Šta imamo ovdje zapamtiti?

Imamo zapamtiti : 1-o) Kako dobra morala su ona ditca biti, koju je Isus gerlio i blagosivao! zato imamo i mi nastojati tako dobri biti kao ona dičica, i tada će i nas blagosoviti mili Isus.

2-o) Ako želimo u nebo dojt, nesmijemo biti oholi, nego moramo biti krotki i ponizni, kao ono dite, koje je Isus prid učenike doveo.

XXVI. O Isusu, Marti i Marii.

U kojoj kući, i kod koga je najvolio Isus u Betanii pribivati?

Isus je u Betaniji najvolio pribivati u Lazarovoj kući.

Kako su sestre Lazarove Marta i Maria primile Isusa?

Maria je neprestano sidila kod Isusovih noguh, i slušala je njegov nauk; Marta pako brinula se je, kako će podvoriti Isusa.

Šta je rekla Marta Isusu, zato što sestra njezina uvijek sidi kod njegovih noguh?

Marta je rekla: „Gospodine! kako moreš gledati da sestra moja sidi, i pušća mene samu tebi jila spravlјati? reci joj neka mi pomogne.“

Šta joj je odgovorio Isus?

Isus joj je odgovorio: Marta Marta brineš se i trudiš se oko mlogo koješta; — a samo jedno jest potribno. — Maria ima ovo jedno — koje je potribno, — to jest — ona je odabrala najbolji dio, koji se neće oduzeti od nje.

Šta se odavle učimo?

Odavle se učimo: da se neimamo briniti odviše za vrimenita; jer koji se odviše za vrimenita brine, taj će izgubiti vikovita. Nikad nemojmo zaboraviti što je Isus Marti rekao: „Samo jedno jest potribno,“ — t. j. rič božju slušati i po njoj živiti.

XXVII. O Isusu kao likaru nemoćnih.

Je li Isus osim stotnikovog sluge u kafarnaumu, i žene terpeće kervotočje još koje bolesnike izličio?

Isus je osim stotnikovog sluge i mnoge druge izličio; jer kudgod je Isus prolazio iznašali su bolesnike prid njega, kano: kostobolne, hrome, slipe, nime, i od vruga obsidnute, i sve ove je on samo s ričjom ozdravio. *Bil ti meni mogao koje navesti, koji su bili izličeni i ozdravljeni?*

Mogu navesti, i to: 1-o) izličio je Isus u kafarnaumu jednog, koi je imao kostobolju, i buduće da od velike navale svita nije mogao k njemu pristupiti, spuščali su ga u postelji s krova prid Isusa, a Isus ga je izličio rekavši mu samo ove riči: „Ustani, uzmi postelj svoju i idi kući.“

2-o) Izličio je Isus kod izvora Siloje čovika, koji je 38 godina bolovao.

3-e) Slipca nikog u Jeriku.

4-o) Deset gubavih, kad jim je rekao: „Idite, ukažite se misnikom.“

5-o) Izličio je slipca, koji se je slip rodio, i to slidecim načinom: uzeo je praha i od njega je sa pljuvačkom blato napravio, i s tim je namazao oči slipca i rekao mu: „Idi i operi se u izvoru Siloje;“ slipac je uradio kako mu biše zapovidjeno, i odmah je progledao. *Šta imamo ovdje opaziti?*

Ovdje opazujemo kako je Isusov život bio na zemlji blagosavljen; kudgod je išao, svagdi je život i zdravlje poklanjao.

XXVIII. O Isusu na Lazarovom grobu.

Koga je Isus uskrisio na život?

Isus je na život uskrisio Lazara.

Kako je dugo bilo Lazarovo tilo u grobu, kad je Isus tamo došao?

Tilo Lazarovo već je četiri dana bilo u grobu, kad je Isus tamo došao; tako da je već počeo truniti.

Kako je Isus uskrisio Lazara na život?

Doveli su Isusa k Lazarovom grobu; on je zatim

uzdignuvši oči prama nebu molio se i tada zavapio je : „Lazare ustani“ i taki je Lazar oživio i ustao.

XXIX. O svečanom Isusovom ulazku u Jerusolim.

Kuda je išao Isus, kada je Lazara na život uskrisio?

Kad je Isus Lazara na život uskrisio, išao je u Jerusolim.

Šta je kazivao Isus učenicom na putu?

Kazivao jim je : da će biti pridani, na smert odsudjen, da ćeju ga mučiti i propeti; ali da će on opet treći dan uskersnuti.

Kakvo je poštenje izkazao puk Isusu, kada je sideć na margarici unišao u Jerusolim?

Jedni su prid njim prostirali svoje haljine, drugi su grane od palmah na put metalili, i svi su jednim glasom vapili : „Hosana sinu Davidovu, blagosovljenje ovaj, koji dolazi u ime gospodnje. Hosana na visini.“

Šta je prorokovao Isus, kada je već iz daleka vidio lipu varoš?

Prorokovao je razorenje cerkve i cele varoši Jerusolimske, koje razorenje tako će strašno biti, da neće ostati ni kamen sverhu kamena.

XXX. O poslidnjoj večeri.

Šta je radio Isus u oči blagdana vazmenoga?

U oči blagdana vazmenoga blagovao je Isus s uče-

nicima svojim vazmenog jaganjca, i s najvećom poniznošću prao je učenicima noge.

Šta je radio Isus kad su već blagovali vazmenog jaganjca?

Kad su vazmenog jaganjca blagovali uzeo je Isus kruh u svoje svete ruke, i uzdignuvši oči prama nebu blagosovio ga je, razlomio i davao učenicima govoreći : „Uzmite i blagujte ovo jest tilo moje, koje će se za vas pridati.“

Šta je Isus još radio ovom prigodom?

Zatim je Isus uzeo kalež s vinom u svoje ruke, i kada je zahvalio, blagosovio je i pružio je i njega učenicima govoreći : Pijte svi iz njega : jer ovo jest kalež-kervi moje novoga i vikovitoga zakona, koja će se za mnoge proliti zaradi oproštenja grijah.

Šta je zatim zapovidio svojim učenicima?

Zapovidio jim je : da oni to isto čine na njegovu uspomenu.

Koji je Sakramenat Isus ovom prigodom naredio?

Isus je ovom prigodom naredio prisveti oltarski Sakramenat. Tako bo nas je Isus ljubio, da je sebe samoga nami ostavio pod prilikom kruha i vina u prisvetom oltarskom Sakramentu.

XXXI. O prigorkoj muki i smerti Isusovoj.

Poslim posljednje večere kud je išao Isus sa svojim učenicima?

Poslim posljednje večere išao je Isus sa svojim učenicima na goru olivetsku u bašču getsemansku.

Šta je medjutim radio Juda?

Juda je medjutim prodao Isusa za 30 srebernjakah.

Kad je Isus bio na gori olivetskoj, što se je dogodilo s njime?

Isus je došavši na goru olivetsku ničice pao na zemlju i molio se otcu svome nebeskomu, i u to vrime tako se je razžalostio, i smertni strah ga je tako obuzeo, da je kervavi znoj s njegovog čela na zemlju kapljao; medjutim došao je angjeo, i pokrio ga je.

Sta su radili učenici, dok se je Isus molio?

Dok se je Isus molio, spavali su učenici. Dvaput je Isus ustao od molitve i opominjo jih je govoreći : „Zar nemožete jedan sat samnom bditi? Bdijte i molite se, da neunidjete u napast.

Sta se je dogodilo, kada je Isus šveršio svoju molitvu?

Došao je izdajica Juda sa oružanom vojničkom četom u bašču olivetsku da uhvate Isusa; Juda indi pristupivši k Isusu, reče mu : „Zdrav Meštre!“ zatim je poljubio Isusa, i ovo je bilo zlamenje, s kojim je izdao svoga meštra.

Je li se pridao Isus?

Posve mirno stupio je Isus prid vojnike i rekao jim je : „Ja sam, koga tražite.“ Na ove riči tako su se strašno uplašili vojnici, da su od straha na zemlju popadali. Ali ipak se je Isus njima dragovoljno pridao, i pušćao se je s konopci svezati.

Tko je hotio Isusa braniti?

Isusa je hotio Petar braniti, koji je radi toga odsiko slugi velikoga misnika uho. Ali ga je Isus ukorio rekavši mu : „Stavi tvoj mač u korice, jer svi koji mač uzimaju, mačem ćeju poginuti.“ I taki je odsičeno uho čudnovatim načinom izličio.

Kud su odveli vojnici Isusa?

Vojnici su odveli Isusa najprije k Ani, zatim velikomu misniku Kajfi, gdi su se već pisci i starešine od puka bili skupili, da izreknu smertnu odsudu verhu Isusa. *Jesu li mogli najti krivicu, radi koje bi bio Isus smert zaslužio?*

Nisu mogli najti nikakve krivice; jer prem ako su se mlogi krivi svidoci skupili bili, ipak nisu mogli najti krivice, radi koje bi bio Isus smert zaslužio.

Sta je najposlim veliki misnik pitao Isusa?

Najposlim pitao je veliki misnik Isusa : jeli on křerst, sin Boga živoga.

Sta je odgovorio Isus na ovo pitanje?

Isus je na ovo pitanje sa božanstvenim dostojanstvom odgovorio : „Jest, ja sam Sin božji.“

Šta je na ovaj odgovor radio veliki misnik?

Veliki je misnik na ovaj odgovor razdro svoje haljine i rekao, da smert zaslužuje zato, jer se čini, da je božji Sin.

Kako su sluge velikoga suda postupali s Isusom?

Nemilo su mu se rugali, tukli su ga i pljuvali mu u lice; ali sva ova je Isus usterpljivo podnašao.

Šta se je dogodilo u Kajfinom dvoru s Petrom?

U Kajfinom dvoru rekla je služkinja Petru, da je i on bio s Isusom, na koje se je riči Petar tako uplašio, da je zatajao svoga mestra. Medjutim taki je odanle otišao, i izišavši napolje gorko je oplakao svoj čin.

Kuda su vodili Isusa od Kajfe?

Od Kajfe vukli su Isusa kao zločinca k Pilatu, koji je bio rimski upravitelj u žudinskoj zemlji.

Je li Pilat izreko da je Isus zločinac?

Nije; pače očito je kazao, da je Isus pravedan.

Kuda je Pilat poslao Isusa, kada je čuo, da je galilejac?

Poslao ga je Pilat k Irudu kralju galilejskom, koji je upravo u to vrime došao u Jeruzolim da proslavi onde blagdan vazmeni.

Šta je radio Irud s Isusom?

Buduć Isus na pitanje Irudovo nije hotio odgovoriti, rugao mu se je, izaodivši ga porugljivom haljinom, dade ga odvesti natrag k Pilatu.

Šta je radio Juda kada je vidio, da je Isus odsudjen na smert?

Povratio je 30 srebernjakah misnikom, i javno jim je rekao, da je izdao nevinu kerv; ali budući da ovo njegovo očitovanje Isusu ništa nije koristilo, zato je zdvojio i obisio se s užetom.

Šta je zatim radio Pilat s Isusom?

Dao ga je nemilo šibati, misleći, da će s tim zadovoljiti onima, koji su ga obtužili, i onda će ga moći otpuštati.

Kojim su načinom naveli Žudie Pilata na to, da je dao propeti Isusa?

Naveli su ga slidećom pritrnjom: „Ako ovoga od-

pušćaš, nisi cesarov priatelj; jer svaki, koji veli, da je kralj, jest cesarev nepriatelj.“

Šta je radio Pilat, da sebe opravda?

Da sebe opravda, oprao je Pilat ruke govoreći: „Ja sam čist od kervi ovoga pravednoga.“

Kako su žudie postupali s Isusom odsudjenim na smert?

Nametnuli su mu na ranjena ramena teški križ, zatim izveli su ga na goru, koja se zove kalvaria, i propeli su ga medju dvama razbojnicima.

Šta su radili Žudie sa Isusom na križu visećim?

Gerdili su ga i rugali su mu se.

Kako se je ponašao Isus na križu?

Isus je usterpljivo terpio sve muke, i molio se je za svoje nepriatelje govoreći: „Otče oprosti jim, neznadu bo što čine.“

Kako je Isus umro?

Kad je Isus već velike muke terpio, zavapio je glasom velikim: „Otče u tvoje ruke priporučujem duh moj!“ i prignuvši glavu, izpustio je duh svoj.

Šta se je dogodilo, kada je Isus na križu izdahnuo?

Kad je Isus na križu izdahnuo, potaynilo je sunce, zemlja se je tresla, zastor cerkveni uzduž razpao se je, pećine su se razpucale, grobovi se otvorili, i mrtvi izlazili su iz njih.

Kakvi je ovo utisak činilo kod puka?

Puk se je udarajuć u persa povratio u varoš.
Što se odavle učimo?

Učimo se da se i mi imamo udarati u naša persa, — obećajuć da ćemo Isusa ljubiti, njemu pokorni biti, i pravo se obratiti; jer je on za nas sve na križu umro.

XXXII. O Isusovom pokopu.

Tko je ukopao Isusa?

Isusa je ukopao Jozip od Arimatee i Nikodem, — ovi su bili članovi velikog suda, ali su u potaji štovali Isusa.

Kuda su Isusa ukopali?

Isusa su ukopali u novi grob, koji je izsičen bio iz kamena, i u koji još nitko nije bio postavljen.

Kakve su pripreve činili misnici?

Misnici su dali na Isusov grob navaliti veliku kamenitu ploču, koju su zapečatili, zatim su postavili voj-
 nike, da grob čuvaju.

Kako se je čudo dogodilo kod groba?

Kod groba se je ovo čudo dogodilo, da je Isus treći dan prid zoru slavno iz groba uskersnuo.

Šta se je dogodilo kad je Isus uskersnuo?

Kada je Isus uskersnuo, zemlja se je jako stresla, i angjeo snišavši s neba, odvalio je kamen od groba, i na njega je sio.

Šta se je dogodilo sa stražanima, koji su grob čuvali?

Stražani su se jako uplašili i pobigli u varoš, gdi su pripovidali sve što se je kod groba dogodilo.

Komu je najprije bilo objavljeno uskersnutje?

Isusovo uskersnutje bilo je najprije objavljeno pobožnima ženama, koje su u nedilju prije zore sveti

grob pohodile, da mervto Isusovo tilo pomažu plemenitom mastjom.

Tko jim je kazao, što se je dogodilo?

Angjeo jim je kazao, koji je još sidio na grobu. *Jesu li učenici virovali ženama, kad su jim kazale, da je Isus uskersnuo?*

Učenici nisu posve virovali; nego Petar i Ivan otišli su taki k grobu, i tako se osvidočiše, da je Isus doisto uskersnuo.

XXXIV. O Isusovom uzašastju na nebesah.

Jeli se Isus poslim svoga uskersnutja mlogima ukazao?

Osim pobožnih ženah, još se je Isus višeputah ukazao svojim učenicima, pače i jedan put mnoštvu od pet stotinah ljudih.

Kako se je dugo Isus poslim svoga uskersnutja bavio na zemlji?

Isus se je poslim svoga uskersnutja bavio na zemlji četerdeset danah.

Šta je Isus kroz ovo vrime radio?

Isus je kroz ovo vrime obučavao svoje učenike u nikima stvarima spadajućima na kraljestvo božje.

Gdi i kako je uzašao Isus na nebesea?

Isus je odveo učenike svoje na goru olivetsku, i kad jih je blagosovio, uzajde na nebesea; a učenici začudjeni i žalostni gledali su za njim.

Kako je Isus tišio svoje učenike?

Dva angjela sidjoše s neba, i za utišenje rekoše Apoštolima: „da će Isus opet tako jednoč dojt, kao što su ga vidili sada u nebo uzajti.“

DOGODOVŠTINA APOŠTOLAH.

XXXV. O došastju Duha Svetoga.

Šta su radili Apoštoli poslim Isusovog uzašastja?

Poslim Isusovog uzašastja povratili su se Apoštoli u Jerusolim, i skupa sa Blaženom Divicom Mariom

brez pristanka su se Bogu molili, i očekivali su došašće Duha Svetoga.

Koga su odabrali misto Jude za Apoštola?

Misto Jude za Apoštola odabrali su Matiju; i moleći se Bogu postavili su ostali Apoštoli ruke sverhu njega.

U koji dan poslim uzašašća iliti Spasova padaju Duhovi?

Duhove poslim Spasova padaju u deseti dan, kada se je Duh Sveti spustio sverhu Apoštolah.

Kako se je spustio Duh Sveti sverhu Apoštolah?

Izenada se je učinio zvuk kao veliki vihar od ozgor, koji je celu sobu gdi su oni bili skupljeni napunio, i vatreni jezici snišli su na glave Apoštolah. Ovim načinom su svi napunjeni bili Duhom Svetim.

Šta se je poslim toga dogodilo?

Poslim toga počeli su Apoštoli iznenada govoriti različitima jezicima: i Petar je skupljenomu mnoštvu Isusa propetoga s takvim uspjehom pripovidaao, da jih se je taki tri hiljade obratilo i pokerstilo.

XXXVI. O čudesih koja su Apoštoli dilovali.

Kakvog je bolesnika izličio Petar isti dan, kad je išao s Ivanom u Cerkvu?

Petar je izličio jednog hromog; ovaj je milostinju molio od njih, al mu je Petar odgovorio: „Zlata ili

srebra nemam, nego što imam, dat ću ti; — u ime Isusa Nazaranina ustani i hodaj;“ — i hromi je taki ustao i prohodao.

Jesu li Apoštoli i druge izličili?

Tako se je puk u Apoštole ufao, da su bolesnike iznašali na ulice, kud je Petar prolazio, da jih se samo njegova sina dotakne i već su izličeni bili.

Je li Petar koga od mrtvih uskrisio?

Petar je uskrisio od mrtvih jednu ženu zvanu Tabita, kojoj je samo reko: „Tabita ustani.“

XXXVII. O progonstvu Apoštolah.

Jesu li misnici žudinski progonili Apoštole?

Misnici žudinški pohvatali su Apoštole, i pozatvarali jih u tavnice.

Kako su Apoštoli oslobođeni iz tavnice?

Bog je poslao Angjela, koji je Apoštole iz tavnice izveo, i zapovidio jim: da bez svakog straha idu u cerkvu, i da pripovijaju puku evangjelje.

Šta su radili misnici kad su vidili, da sa zatvaranjem nemogu odvratiti Apoštole od pripovijanja?

Doveli su jih na sud, dali su jih šibati, zatim zabraniše jim da se neusude više pripovijati o Isusu.

Kako su Apoštoli terpiли ove kaštige?

Apoštoli su ove kaštige usterpljivo terpiли; pače veselili su se, da su vridni bili za Isusa progonstvo terpiti.

XXXVIII. O novo obratjenima Jeruzolimitanskima kerstjanih.

Kako su živili prvi kerstjani u Jeruzolimu?

Oni su se najviše Bogu molili, i sveti oltarski Sakramenat su primali; pače mlogi su prodali sva svoja dobra, i pridali su Apoštolima moleći jih: da se iz ovog novca namiruju obće potrebe pravovirnih.

Šta se je dogodilo s Ananiom i njegovom ženom Saphirom?

Slagali su oboje protiva Duhu Svetomu, i ovo se je dogodilo slidećim načinom: oni su prodali svoje

zemlje, i jedan dio dobivenog novca sebi su zadržali s privarom, ali su polag ove privare ipak iz obćeg dobra kerstjanah hotili živiti. Medjutim Petar jim reče : „Vi niste privarili ljude, nego ste hotili privariti Boga.“ I na ove riči padoše oboje mrtvi na zemlju.

XXXIX. O Djakonih.

Tko su bili Djakoni?

Djakoni su bili pobožni ljudi, koje su Apoštoli u tu sverhu odabrali, da se oni brine za obće dobro, iz kog su pravovirni živili, i potribita dobivali, zatim imali su kod službe božje pomagati Apoštole.

Koliko je bilo ovakovih Djakonah?

Djakonah bilo je sedam, i medju ovima bio je S. Štipan, koji je za viru Isusovu postao prvi mučenik.

Šta čitamo u svetom pismu o S. Štipanu?

U Svetom pismu čitamo o S. Štipanu, da su ga Žudie kamenovali, jer jim je pridbacio njiovo nevirstvo. Ali po Isusovom primeru, kada je već umirao, molio se je za svoje nepriatelje.

XL. O Svetom Pavlu.

Kako se je vladao Šavao prama kerštjanom?

Šavao se je nemilo vladao prama kerštjanom; on

je išao iz varoša u varoš, da kerstjane progoni.

Šta se je dogodilo sa Šavlom, kada je išao u varoš Damašak, da pohvata kerstjane i dovede u Jerusolim?

Kad je Šavao išao u varoš Damašak, iznenada ga je nebeska svitlost obasterla, i na zemlju oborila, i tada je s neba glas čuo : „Šavle! Šavle! zasto me progoniš? Ja sam Isus, koga ti progoniš!“

Šta se je zatim dogodilo?

Derhtjuć питаše Šavao govoreći : „Gospodine! šta hoćeš da činim?“ A Isus mu odgovori : „Ustani i idi u varoš, tamo ćeš čuti šta moraš činiti.“

Kako je došao Šavao u Damašak?

Od one nebeske svitlosti, koja je Šavla obsinula, tako je oslipio, da su ga morali voditi njegovi drugovi u varoš.

Šta je radio Šavao u Damašku?

Tri dana nit je išta jio niti pijo, nego se je brez pristanka Bogu molio. Poslim toga na zapovid božju došao je knjemu Isusov učenik Anania, i blagosovio ga je; te poslim ovog blagosova progledao je Šavao, i pokršten je bio po Ananiji.

Kako je ime dobio Šavao na kerštenju?

Šavao je na kerštenju dobio ime Pavla.

Kako je Pavao poslim svoga obratjenja obavljao svoju apostolsku dužnost?

Poslim svoga obratjenja bio je Pavao najrevniji razširitelj vire kerstjanske. On je putovao po Azii, Macedoniji, Gerčkoj i drugima pokrajinama, i sa najboljim uspehom (Erfolg) pripovidaao je Isusovo evanjelje.

Je li činio S. Pavao čudesa?

S. Pavao je činio čudesa, tako je na primer u Listriji izličio jednog hromog rekavši mu, samo : „Ustani i stoj na svojim nogama.“ U Troji je jednog koji je s trećeg kata (Stock) jedne kuće pao, i mertav ostao, uskrisio na život.

Je li S. Pavao morao štagod terpiti?

S. Pavao je mlogo terpio. Progonili su ga i Žudie i neznabožci; jedan put je teško uteko od kamenovanja; tri put je bio šiban, dugo biaše u tavnici; ali ipak nije nikada duhom klonuo. Sve mu je bio u svemu Isus.

Šta su radili Žudie s njime?

Kad je jednoč u cerkvi pripovidaao, uhvatili su ga Žudie i hotili su ga ubiti; ali se je on od njih oslobodio,

medjutim su ga ipak odveli najprije u Cesareju, i odanle na ladji u Rim.

Sta se je s njime dogodilo u Rimu?

U Rimu bio je S. Pavao tri godine zatvoren, ali ipak mu je bilo slobodno pripovidati o Isusu, odkupitelju svita.

Ovim se zaključuje biblična dogodovština.

Kako su umerli S. Apoštoli Petar i Pavao?

Na zapovid rimskog cara Nerona propet je S. Petar po svojoj vlastitoj želji ne kao Isus, nego naopako s nogama prama nebu, a s glavom k zemlji na križ. S. Pavla dao je isti car mačem posići.

Što nam je od drugih Apoštolah poznato?

O ostalima Apoštolima znademo, da su po drugima stranama svita revno pripovidali evanjelje, i da su skoro svi poumirali kao mučenici.

MODUS MINISTRANDI.

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti
Amen

Sac. Introibo ad altare Dei.

Min. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

Sac. Judica me Deus, et discerne causam meam;
de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso
erue me.

Min. Quia tu es Deus, fortitudo mea. Quare me
repulisti; et quare tristis incedo, dum affligit me
inimicus?

Sac. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam; ipsa
me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum
tuum, et in tabernacula tua.

Min. Et introibo ad altare Dei, ad Deum, qui lae-
tificat juventutem meam.

Sac. Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus !
Quare tristis es anima mea, et quare conturbas me ?

Min. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi,
salutare vultus mei, et Deus meus.

Sac. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Min. Sicut erat in principio, et nunc, et semper et
in saecula saeculorum. Amen.

Sac. Introibo ad altare Dei.

Min. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

Sac. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

Min. Qui fecit coelum et terram.

Sac. Confiteor Deo omnipotenti orare pro me
ad Dominum Deum nostrum.

Min. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis
peccatis tuis perducatur te ad vitam aeternam.

Sac. Amen.

Min. Confiteor Deo omnipotenti, Beatae Mariae
semper virgini, Beato Michaëli Archangelo, Beato
Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo,
omnibus Sanctis, et tibi Pater; quia peccavi, nimis cogi-
tatione, verbo, et opere: mea culpa, mea culpa, mea
maxima culpa. Ideo precor Beatam Mariam semper vir-
ginem, Beatum Michaëlem Archangelum, Beatum Joan-
nem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum,
omnes sanctos, et te Pater, orare pro me ad Dominum
Deum nostrum.

Sac. Misereatur vestri omnipotens Deus; et dimis-
sis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam aeternam.

Min. Amen.

Sac. Indulgentiam, absolutionem, et remissionem
peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et mi-
sericors Dominus.

Min. Amen.

Sac. Deus, tu conversus, vivificabis nos.

Min. Et plebs tua, laetabitur in Te.

Sac. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

Min. Et salutare tuum da nobis.

Sac. Domine exaudi orationem meam.

Min. Et clamor meus ad te veniat.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Kyrie eleison.

Min. Kyrie eleison.

Sac. Kyrie eleison.

Min. Christe eleison.

Sac. Christe eleison.

Min. Christe eleison.

Sac. Kyrie eleison.

Min. Kyrie eleison.

Sac. Kyrie eleison.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Min. *Kad se sverši epistola* : Deo gratias.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Sequentia sancti Evangelii secundum. . .

Min. Gloria tibi Domine.

Min. *Kad se sverši evangjelje* : Laus tibi Christe.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Orate fratres!

Min. Suscipiat Dominus hoc Sacrificium de mani-

bus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Sursum corda.

Min. Habemus ad Dominum.

Sac. Gratias agamus Domino Deo nostro.

Min. Dignum et justum est.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Et ne nos inducas in tentationem.

Min. Sed libera nos a malo.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Pax Domini sit semper vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Per omnia saecula saeculorum.

Min. Amen.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Ite Missa est. (*ili*) Benedicamus Domino.

Min. Deo gratias.

Sac. Requiescant in pace.

Min. Amen.

Sac. Benedicat vos omnipotens Deus Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.

Min. Amen.

Sac. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

Sac. Initium (ili) Sequentia sancti Evangelii
secundum. . .

Min. Gloria tibi Domine.

Min Deo gratias.

